

Ängar och hagar i Tranemo kommun

**Mats Hindström
Jan Josefsson
1988**

Länsstyrelsen i Älvsborgs län 1989:6

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING
 - 1.1 INVENTERING AV ÄNGAR OCH HAGAR
 - 1.2 INVENTERINGENS ANVÄNDNINGSSOMRÅDE
 - 1.3 PRESENTATION AV TRANEMO KOMMUN
 - 1.4 HISTORIK OCH JORDBRUKSUTVECKLING
2. METODIK
 - 2.1 FÖRARBETE
 - 2.1.1 Flygbildstolkning
 - 2.1.2 Sammanställning av befintlig kunskap
 - 2.1.3 Kontakt med personer och organisationer
 - 2.2 FÄLTARBETE
3. DEFINITIONER
 - 3.1 NATURTYPER
 - 3.1.1 Naturliga slåttermarker
 - 3.1.2 Naturliga betesmarker
 - 3.2 VEGETATIONSTYPER
 - 3.3 INDIKATORARTER
 - 3.3.1 Kvävegödslad mark
 - 3.3.2 Slåtter- och betesgynnade arter
 - 3.4 BEDÖMNING AV BEVARANDEVÄRDE
 - 3.4.1 Huvudkriterier
 - 3.4.2 Stödkriterier
4. RESULTAT OCH DISKUSSION
 - 4.1 ANTAL OBJEKT
 - 4.2 FÖREKOMST AV NATURLIGA FODERMARKER
 - 4.2.1 Hackslått
 - 4.2.2 Slåttermad
 - 4.2.3 Betad mad
 - 4.2.4 Öppen hagmark
 - 4.2.5 Ekhage
 - 4.2.6 Björkhage
 - 4.2.7 Blandlövhage
 - 4.2.8 Annan träd- och buskbärande hagmark
 - 4.2.9 Annan öppen utmark
 - 4.2.10 Buskrik utmark
 - 4.3 TIDIGARE MARKANVÄNDNING
5. FELKÄLLOR
 - 5.1 SVÅRIGHET ATT KLASSIFICERA
 - 5.2 OBJEKT FÖRBISES
6. LITTERATURFÖRTECKNING

BILAGOR

1. Beskrivning av storområden
2. Beskrivning av objekt i klass 1-3
3. Beskrivning av övriga objekt
4. Artförteckning Svenska - Latinska namn
5. Förteckning och karta över samtliga beskrivna objekt

1. INLEDNING

1.1 INVENTERING AV ÄNGAR OCH HAGAR

Jordbruksutvecklingen det senaste århundradet har inneburit en kraftig minskning av arealen naturlig fodermark. De naturliga slåtter- och betesmarkerna är nu en hotad naturresurs.

Som ett led i arbetet mot utarmningen av landskap, biotoper, flora och fauna startade naturvårdsverket hösten 1985 projektet "Ängs- och hagmark". Under sommaren 1986 utprovades instruktioner och metodik i naturvårdsverkets inventeringshandbok genom försöksinventeringar i fyra kommuner. I Älvsborgs län inventerades Vårgårda kommun. Sommaren 1987 inventerades ytterligare sju kommuner i länet. 1988 har länets södra kommuner inventerats, däribland Tranemo kommun. I Dalsland har Åmåls kommun inventerats. 1989 beräknas de kommunvisa inventeringarna i Älvsborgs län vara avslutade.

Inventeringen inriktar sig främst på marker av följande slag:

- Vålövade naturliga slåtter- och betesmarker.
- Nyligen övergivna eller extensivt våldade sådana marker som har bibehållit sina våldberoende biologiska kvaliteter.

I viss mån ingår också kultiverad betesmark som har kulturhistoriska värden eller är av intresse för friluftsliv och landskapsbild.

Vid flygbildstolkningen (se kap. 2.1.1) har minsta ytan av objekten satts till ett hektar. Vid fältinventeringen har dock även mindre områden med särskilt höga värden beskrivits.

1.2 INVENTERINGENS ANVÄNDINGSOMRÅDEN

De färdiga inventeringarna tjänar som underlag i den kommunala fysiska planeringen samt vid upprättande av naturvårdsplaner och kulturminnesvårdsprogram. Dessutom används resultaten i samband med fördelning av samhällets stödresurser, framför allt medel till "Naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet" (NOLA). Med inventeringarna som grund kan resurserna styras till de värdefulla naturliga fodermarker där naturvårdsnyttan av stödinsatserna bedöms bli störst. Det betyder emellertid inte att ett område måste ha klassats högt i rapporten för att komma ifråga för KOLA-bidrag. Även miljöer som inte till fullo omfattas av inventeringen, t ex igenväxande lövhagar, kan erhålla stöd.

1.3 PRESENTATION AV TRANEMO KOMMUN

Kommunen, som täcker en yta av 748 km², är belägen på västra delen av sydsvenska höglandet. Den är mycket kuperad, genom omväxlande höjder och sträckor av berg med dalgångar och myrar mellan sig. I nordöstra hörnet finns de största höjderna, och landet sänker sig sedan mot sydväst.

Berggrunden består huvudsakligen av gnejs, men också av diorit. De tektoniska spricksystemen har varit avgörande för uppkomsten av höjdplatåer och dalar. Av spricksystemen dominerar ett i nordsydlig riktning, och ett i öst-västlig riktning, och detta bestämmer också områdets hydrografi. I de nordsydliga sprickdalarna rinner huvudåarna, medan tillflödena i regel är bundna till de östvästliga dalgångarna.

Klimatet i Tranemo kommun påverkas både av det lokamaritima området vid Västkusten, och det lokalkontinentala området i inre Småland. Det kontinentala inflytandet ger kalla vintrar. Det maritima inflytandet ger området relativt hög nederbörd. Klimatets höga humiditet ger ett vattenöverskott, vilket bl a förklarar den rika förekomsten av myrmarker.

Jordarten är huvudsakligen morän. Kambrosilurhaltig morän från Falbygden förekommer i djupare dalstråk, t ex i Långhemstraken. Glacifluvialt material finns i Jälmsåns dalgång där en grusås går fram. Denna fortsätter över Ambjörnarp och söderut längs Sjötoftån. Det finns även områden med mosandsavlagringar bl a mellan Dalstorp och Nittorp samt mellan Limmared och Tranemo.

Från sjön Store-Malen sträcker sig en höjdrygg norrut. Kring Dalstorpasjön utvidgar och höjer sig platån mot sydsvenska höglandet, och Komosse bildar dess högsta delar. Höjdryggen utgör vattendelare mellan Åtrans och Nissans vattenområden.

Dalgångar finns utmed Jälmsån från Dalstorp till Tranemo, vid Sämån från Sämsjön till Tranemo, utmed Assman från Tranemo till Uddebo samt vid Lillån från Ambjörnarp till Sjötofta.

Kommunen är som tidigare nämnts myrrik. Speciellt kan här nämnas de östra delarna med det stora högmosseområdet Komosse som ett riksintressant exempel. Även den nordvästra kommundelen är mycket rik på myrar.

Stora odlingsbygder finns främst i nordvästra delen av kommunen söder om Yttre Åsunden, samt söder om Sämsjön och utmed Sämån. Även flacka delar av Hulared och områden kring Jälmsån är mer uppodlade. Uppodlad mark finns också i anslutning till kyrkbyar och utmed byvägar.

1.4 HISTORIK OCH JORDBRUKSUTVECKLING

De första människorna kom antagligen till Sjuhäradsbygden för lite mer än 10 000 år sedan, ca 8 000 f Kr. I Tranemo kommun finns flera fornlämningar från stenåldern (1000-1500 f Kr). Vid Dalstorpasjön har man funnit spår av stenåldersboplatser, och gravar från stenåldern finns på flera platser i kommunen. Genom pollenanalyser från bland annat Tranemosjön och Dalstorpasjön har man visat att odling förekom omkring 2800 f Kr.

Spår av en boplatz från bronsåldern (1500-500 f Kr) har påträffats i Tranemo socken. Flera spår från bronsåldern, t ex hållristningar (Långhem), fornåkrar (Gisslarp) och gravar (Dalstorp) har hittats i kommunen.

Från järnåldern (500 f Kr - 1 050 e Kr) finns flera områden med fornåkrar. Även många gravar, bland annat domarringar vid Sjötofta och mellan Ambjörnarp och Tranemo, härstammar från denna tid.

Under yngre stenåldern (3000-1500 f Kr) började människan med jordbruk och boskapsskötsel. Denna utveckling fortsatte under bronsåldern, då betesdjuren lade grunden till de första hagmarkerna och hedarna. Under järnåldern utvecklades odlingen till att bli allt intensivare. På grund av försämrat klimat i början av perioden etablerades slättermarkerna. Ängarna blev snart det äldre bondesamhällets mest betydelsefulla ägoslag. Vanligen var arealen ängsmark mångdubbelt större än åkermarken. Det odlingslandskap som formades under denna tid kom sedan att bestå fram till 1800-talets skiftesreformer.

Endast spillror av det äldre odlingslandskapet återstår idag. Hotet mot dessa naturliga fodermarker är fortfarande stort, och består i dag främst av kvävepåverkan, igenväxning och skogsplantering. Genom teknik utveckling och strukturrationalisering räknar man med att i framtiden ytterligare minska åkerarealen. Götalands skogsbygder hör till de områden som enligt Lantbrukets Utredningsinstitut kommer att drabbas värst. Enligt deras beräkningar hotas mer än 40 % av den åkerareal som fanns i Tranemo kommun 1983 att tas ur bruk fram till 1990.

Följande diagram, som baserar sig på siffrorna från Jordbruksräkningen, Lantbruksräkningen och Statistiska meddelanden, kan i någon mån belysa jordbrukets utveckling under innevarande sekel (Fig 1-3). Statistik från olika år är tyvärr ej helt jämförbar. Åren 1927, 1932, 1937, 1944, 1951 och 1961 ingår statistik från lantbruk oavsett storlek. I 1971 års statistik ingår endast siffror från lantbruk med en åkerareal som var större än 0,3 hektar. 1956 samt 1976 och framåt räknades endast lantbruk med en åkerareal som var större än 2,0 hektar.

2. METODIK

2.1 FÖRARBETE

2.1.1 Flygbildstolkning (har utförts av Per Elvingsson, länsstyrelsen)

Vid flygbildstolkningen användes infraröda flygbilder (dia) i skala 1:30 000, fotograferade i juni 1983. De studerades i stereoskop, Aviopret APT 1, med 3-15,5 gångers förstoring. Två olika kriterier användes vid urvalet av intressanta objekt:

- Område med naturlig gräsmark på minst ett hektar.
- Område med småskuret odlingslandskap eller ensligt belägna gårdar där kvarlevande äldre hävdformer kunde misstänkas. Detta för att i någon mån också täcka in slättermarker som ofta är mindre än en hektar.

De utvalda objekten ritades in på kopior av de ekonomiska kartbladen (skala 1:10 000) samt på en översiktskarta (topografiska kartan, skala 1:50 000).

2.1.2 Sammanställning av befintlig kunskap

Tillgänglig litteratur, såsom naturvårdsplan och inventeringar, studerades (se litteraturlistan). Intressanta uppgifter noterades, och information om objekt som förbisetts vid flygbildstolkningen inhämtades. Dessutom kontrollerades vilka landskaps- och fornvårdsarbeten som utförts i kommunen.

2.1.3 Kontakt med personer och organisationer

Våren 1988 skickades information om den förestående inventeringen till kommunen, lokaltidningar, enskilda botanister och en rad organisationer, bl a hembygdsföreningarna, LRF-avdelningarna, SNF-kretsen och Fältbiologerna. Samtliga uppmanades att rapportera intressanta objekt. Inkomna tips noterades på de arbetskartor som sedan användes under inventeringen.

2.2 FÄLTARBETE

Alla objekt som noterades under förarbetet har besökts. Dessutom upptäcktes några nya objekt under fältarbetets gång, som i huvudsak skedde under juli månad.

Den inledande frågeställningen vid fältkontroll har varit att avgöra om objektet är intressant eller inte. Följande faktorer har varit diskvalificerande:

- intensiv användning av kvävegödsel upphörd hävd/långt gången igenväxning barrträdsplantering
- omfattande diknings-, och schaktnings- eller deponeringsverksamhet av färskt datum
- insådd

I vissa objekt ingår dock mindre områden där man ser tydlig påverkan av kväve.

De intressanta objekten har klassificerats med hjälp av förtryckta blanketter. Framförallt biologiska men även kulturhistoriska och estetiska värden ingår i bedömningen. Vid fältarbetet har också avgränsningen av områdena på den ekonomiska kartan kontrollerats och vid behov justerats.

3. DEFINITIONER

3.1 NATURTYPER

Med begreppet naturlig fodermark avses betes- och slåttermark med långvarig hävd som inte har utsatts för sentida ingrepp i markförbättrande syfte. Fodermark som har utsatts för sådana ingrepp kallas kultiverad fodermark. Exempel på sådana ingrepp i markförbättrande syfte är insådd, kalkning, gödsling och dikning. Gränsen mellan naturlig och kultiverad mark är ofta svår att dra, framför allt vid svaga ingrepp.

Naturliga fodermarker delas upp i naturlig slåttermark och naturlig betesmark.

3.1.1 Naturlig slåttermark

Den naturliga slåttermarken i västra Sverige kan indelas i naturtyperna hackeslått och mad. Med hackeslått avses en hårdvallsäng på ytblockig moränmark. Dessa marker är ofta biologiskt intressanta p g a mycket artrik kärlväxt- och svampflora. Slåttermaden återfinns mellan hög- och lågvattengransen vid sjöar och vattendrag. Floran är i allmänhet gräs- och starrdominerad.

3.1.2 Naturlig betesmark

Stora variationer ryms inom begreppet naturlig betesmark. Topografi, mark- och fuktighetsförhållanden skiftar ofta inom ett och samma område vilket försvårar klassificeringen.

Den uppdelning som tillämpas här följer inventeringshandbokens förslag. Den grundar sig på markanvändningshistoria samt nuvarande träd- och buskskikt.

Hagmarkerna återfinns på gammal inägomark. Dominerande hävdform i äldre tid har varit slätter. Bete och skifte av hävdformer har också förekommit. Idag hävdas de dock genom bete. Träd- och buskskiktets förekomst och sammansättning ligger till grund för vidare indelning:

- Öppen hagmark förekommer i olika terrängtyper och saknar i princip buskar och träd. Enstaka solitärer kan förekomma. Öppenheten är i regel resultatet av långvarigt betestryck i kombination med avverkning och röjning.

- Ekhage är en betesmark där ek är enda eller dominerande trädart. Naturtypen förekommer på såväl mager som bättre mark av torr till frisk typ och kan även uppträda på förhållandevis fuktig mark.

- Björkhage är en betesmark där vårtbjörk och/eller glasbjörk är de enda eller de dominerande trädarterna. Björkhagarna karakteriserar magrare och grövre mark av torr till frisk typ, där vårtbjörken är vanligast, samt förekommer också på fuktig finkornig mark, men då med glasbjörken som dominerande art. På torr till frisk mark förekommer ofta inblandning av asp, rönn, sälg, gran och tall medan klibbalen träder in vid fuktigare förhållanden.

- Blandlövhage är en lövträdspräglad hagmark som inrymmer såväl ädellövthagmarker som "triviallöv"-thagmarker. Ek- och björkhagen kan ses som specialfall av blandlövhagen.

På bättre marker uppfylls ibland kraven för ädellövthagmark. Området skall då vara minst ett hektar stort samt bestå till 70 procent av lövträd och till 50 procent av ädellövträd (ek, ask, alm, lind, lönn, bok). Dessutom måste det finnas minst tio träd per hektar som har en brösthöjdsdiameter större än 30 cm.

- Annan träd- och buskbärande hagmark är sådan träd- och buskbärande hagmark som inte kan hänföras till någon av de föregående typerna. Det kan t ex röra sig om barrträds- eller enbuskdominerade beteshagar.

Övriga betesmarker finner man på tidigare utmarker. De har ofta mycket lång hävdkontinuitet. Gränsen mellan inäga och utmark har dock varierat genom åren. Det är därför svårt att fastställa vad som är hagmark och vad som är övrig betesmark.

- Ljunghed är en hävdberoende naturtyp som var vitt utbredd på mager mark i Västsverige på 1700 och 1800-talen. Ljunghedarna skapades genom hårt virkesuttag i kombination med hårt åretruntbete. Regelbundna ljunghedbränningar hörde till naturtypens skötsel. Idag är de forna ljunghedarna skogplanterade och endast fragment återstår.

- Buskrik utmark är i Västsverige framför allt enbuskdominerad utmark på näringsfattigt underlag.

- Betad skog är vanligtvis barrskog på utmarken. Förr var detta en mycket viktig betesresurs men idag förekommer skogsbete endast undantagsvis och då i regel i direkt anslutning till annan betesmark.

- Igenväxta hagmarker med tätt trädsikt räknas inte till denna naturtyp av brukningshistoriska skäl; begreppet skogsbete reserveras här för betad skog belägen på gammal utmark.

3.2 VEGETATIONSTYPER

De benämningar på vegetationstyper som förekommer i rapporten följer indelningen enligt "Inventering av ängs- och hagmarker (1987)" som i sin tur baserar sig på Nordiska ministerrådets publikation "Vegetationstyper i Norden" (1984). Se denna för närmare definitioner. Här ges endast en översiktlig redovisning av de i området aktuella hävdberoende vegetationstyperna och exempel på objekt i kommunen där de förekommer.

Rishedar

Ljunghed

Öppen rished, ibland med enbuskar. Beroende av bete och bränning (eller annan bearbetning). Ljungheden är mindre vanlig i Tranemo. Fina exempel på vegetationstypen finns vid Lilla Snarås (objekt 65) och Algutstorp (objekt 51).

Örtrik ljunghed

Öppen rished med relativt stort örtinslag. Betesberoende. Ofta på sandjordar. Detta är en ovanlig vegetationstyp i kommunen och den förekommer endast fragmentariskt.

Rished av blåbär - lingontyp

Torra, ofta svagbetade partier av björk- ekhagar, vanligtvis på ytblockig moränmark. Vegetationstypen förekommer inom flera av objekten men endast på små ytor.

Fuktig rished

Pors-blåtåtelhed

Högvuxen rished på fuktig våtmark. Vegetationstypen är mindre vanlig i Tranemo men goda exempel finns t ex vid Grälebo (objekt 75) och vid Yttre Böttnebo (objekt 79).

Gräshed

Rödvengräshed

Hårt betad gräsmark på torr, osorterad jord. Står ljungheden nära. En mycket vanlig vegetationstyp i kommunens naturliga fodermarker.

Fårsvingelvariant av rödvengräshed

Som huvudtypen men med större örtinslag. Förekommer sporadiskt, inflikad i rödvengräsheden, men har inte särskilt noterats.

Stagghed

Lågvuxen, småtuvig, frisk-fuktig gräsmark. Ofta med fläckar av ljung och klockljung. Förekommer sparsamt i Tranemotrakten och ofta på små ytor. Stagghed finns bl a vid Gumpebo (objekt 54) och Övrabo (objekt 45).

Torräng

Hällmarkstorräng

Naken häll, delvis med tunt jordlager i sprickor. Finns fragmentariskt i de naturliga fodermarkerna i kommunen.

Fårsvingeltorräng

Lågvuxen, örtrik gräsmark. Torr, på något djupare jord än föregående. Bildar ofta "tonsurer" omkring hällmarksöar och övergår ofta i följande samhälle. En relativt vanlig vegetationstyp. Goda exempel finns bl a vid Nittorps by (objekt 26) och vid Nygårdssjön (objekt 40).

Örtrik ängshavretorräng

Relativt högvuxen och mycket artrik gräsmark på mer eller mindre kalkrikt underlag. En i Tranemo ovanlig vegetationstyp, vid Sjögården (objekt 43) finns delar med detta växtsamhälle. Övergångsformer mellan fårsvingeltorräng och örtrik torräng förekommer i en del objekt.

Friskäng

Rödvenfriskäng

Lågvuxen, frisk gräsmark, vanligtvis under glest stående träd och buskar. Mycket vanlig, betesberoende vegetationstyp.

Skogsnävafriskäng

Tämligen högvuxen, örtrik gräsmark på friska jordar. Förekommer inte på några större ytor av de inventerade områdena.

Svinrotfriskäng

Friskäng som domineras av svinrot. Flera andra slåttergynnade arter finns vanligen också. Slåtterhävd. Förekommer sparsamt i kommunen men finns välutvecklad vid Snaråsatorp (objekt 64).

Fuktäng

Tuvtåtefuktäng

Tuvig gräsmark som vid upphörande bete övergår i högört-fuktäng. Mellan tuvorna ofta snaggbetad mark. Vanlig vegetationstyp, stora områden finns vid Skogsred (objekt 24).

Högörtfuktäng

Ett igenväxningsstadium dominerat av älgört. Förekommer i viss utsträckning på de flesta fuktängar, t ex vid Rådde (objekt 3) och Kumbo (objekt 27).

Gräs-lågstarrfuktäng

Relativt artrik, lågvuxen gräs- och starrdominerad vegetation. Variation från fattiga till rika typer. Betesberoende. Förekommer ofta på små ytor i annan fuktäng, t ex vid Kalsebo (objekt 55) och Rude (objekt 88).

Blåtåtel-fuktäng

Tämligen högvuxen vegetation på fuktig översvänningsmark. Förekommer även i en sydlig variant. Finns vid Fagerås (objekt 80) som det enda exemplet i de inventerade objekten.

Högstarrfuktäng

Högvuxen, tät starr-gräsvegetation vid sötvattenstränder. Bete eller slåtter. Förekommer i mindre omfattning, t ex vid Assman (objekt 49) och Lagmanshaga (objekt 44).

Öppet fastmattekärr

Domineras av graminider, som bildar tuviga mattor. Flertalet av dessa kärr utnyttjades tidigare för slåtterbruk. Förekommer i några av objekten t ex vid Knogrum (objekt 9) och vid Larsabo (objekt 66).

3.3 INDIKATORARTER

3.3.1 Kvävegödslad mark

Intensiv kvävegödsling är en av de faktorer som anses diskvalificerande i inventeringen. Följande växtarter anses vid massförekomst indikera kvävegödselanvändning.

hundloka	ängssvingel	tomtskräppa
kardborre	timotei	årdekräppa
åkertistel	ängsörre	orrämskräppa
hundäving	krusekräppa	brännäsla
kvickrot		

3.3.2 Slåtter- och betesgynnade arter

De naturliga fodermarkerna hyser många växtarter som för sin fortlevnad är beroende av fortsatt hävd. Flera av dem är dessutom känsliga för kvävegödselpåverkan. Inventeringshandboken redovisar omkring 100 arter som anses indikera hävdad, ogödslad mark. Från denna lista av arter har dragits bort några arter som förekommer i andra delar av Sverige samt tillfogats några som vi ansett vara bra indikatorarter för detta område. Följande arter har ansetts vara användbara i Tranemotrakten.

låsbräken	backsippa	ljungögontröst
berettåg	emärbollar	snäd ögontröst
ängsfröle	slåtterblomma	vanlig ögontröst
flentimotei	brudbröd	ängskallra
ängshavre	öökärt	öransnira
knäörre	skoosklöver	rödkämnan

blåklöcka	blåklöcka	blåklöcka
starr	vildlin	stor blåklöcka
lönstarr	lönstarr	liten blåklöcka
borstarr	borstarr	borstarr
äggstarr	äggstarr	röd lint
hårstarr	klocknröla	nrästkrage
lönstarr Marie-	gullviva	slätterribbe
nycklar	klockgentiana	kattfot
vittviva	fältgentiana	evinrot
nattviol	stamåra	gammarfibbla
grönvit nattviol	backtimian	slätterfibbla
örmröt	blåvege	rau fibbla
backnejlika	axveronika	klasefibbla

3.4 BEDÖMNING AV BEVARANDEVÄRDE

Objekten har rangordnats efter en fyrgradig skala där

klass 1	högsta bevarandevärde
klass 2	mycket högt bevarandevärde
klass 3	högt bevarandevärde
övriga objekt	visst bevarandevärde

Urvalskriterierna delas in i två grupper, dels huvudkriterier, dels stödkriterier. Dessa anges i rapporten för alla objekt i klass 1 och klass 2.

3.4.1 Huvudkriterier

Välhävda områden med lång kontinuitet som är goda exempel på naturliga slätter- och/eller betesmarker i regionen.

- Områden som efter vissa restaureringsåtgärder uppfyller kraven ovan.
- Områden med för regionen hotade naturtyper, biotoper, vegetationstyper och arter.
- Områden med mycket rik flora och/eller fauna.
- Område av mycket säregen och märklig beskaffenhet som avviker från de för regionen typiska karaktärsdragen.

Det första kriteriet är det oftast använda. De två sistnämnda har inte ansetts tillämpliga på något objekt i Tranemo kommun.

3.4.2 Stödkriterier

Stödkriterierna delas in i två grupper, dels biologiska/ekologiska/kulturhistoriska, som är utslagsgivande (primära stödkriterier), dels övriga (sekundära) stödkriterier.

Primära stödkriterier

- Kontinuitet i hävden. Lång hävdkontinuitet förhöjer områdets värde. Kontinuiteten kan konstateras på många sätt, t ex genom samtal med markägare eller genom rik förekomst av hävdgynnade arter.
- Mångformighet. Kan gälla hävdformer, t ex både slätter och bete inom ett objekt, naturtyper, vegetationstyper, artrikedom, kulturhistoriska spår.
- Typrepresentativitet. Ett kvalitetsmått på hur representativt objektet är för den naturtyp det representerar.

- Raritet. Avser sällsynthet i regionen och registreras på samma nivåer som mångformighet. Hackeslått är exempel på en sällsynt hävdform och t ex ljunghed är en sällsynt naturtyp.
- Storlek. Ju större yta kontinuerligt hävdad mark, desto värdefullare är objektet. Slätter- och betesmarker bedöms här var för sig.
- Särprägel. Särdrag som avviker från de för regionen typiska dragen.
- Ingrepp - påverkan. Avsaknad av negativa ingrepp som kvävegödsling, dikning m m ger objektet ett högt värde.
- Nuvarande hävd. Ju bättre hävd, desto högre värde. Hävden bedöms enligt en fyrgradig skala, från obefintlig till god, via svag och måttlig.
- Ålderdomligt jordbrukslandskap. Objektets värde förhöjs om det är beläget i ett ålderdomligt jordbrukslandskap där helheten finns bevarad. Detta kan avse enskild gård eller en hel by.

Sekundära stödkriterier

- Undersöknings- och forskningsinsatser hittills. Gjorda investeringar i undersökningar och forskning (dokumentation) höjer områdets värde.
- Studieobjekt. Utnyttjas området som studieobjekt förhöjer det områdets värde.
- Skönhet. Har området speciellt tilltalande landskapsbild förhöjs värdet.
- Symbol- och identitetsvärde. Finns området omtalat i konst, litteratur och/eller i musik eller på ett påtagligt sätt ger den egna hembygden ett speciellt särdrag förhöjer detta värdet.
- Värde för friluftslivet. Är området utpekad som riksobjekt för friluftslivet eller har i den kommunala planeringen lagts ut som område av speciellt intresse för friluftslivet förhöjs värdet på objektet. Därvid är viktigt att området är tillgängligt för allmänheten.

4. RESULTAT OCH DISKUSSION

4.1 ANTAL OBJEKT

Totalt har 254 objekt besökts under inventeringen. Av dessa har 116 klassificerats som intressanta. 89 objekt har klassificerats från 1 till 3, och finns beskrivna och markerade på karta i bilaga 2. Övriga 27 objekt (benämnda Ö 1 -Ö 27) är endast markerade på översigtskartan och i korthet beskrivna i bilaga 3.

De 138 objekt som vid fältarbetet visade sig vara ointressanta diskvalificerades av följande orsaker:

intensiv kvävegödselpåverkan	122
upphörd hävd/alltför långt gången igenväxning	44
insådd	26
övrig påverkan samt ingrepp	1

54 objekt har diskvalificerats av mer än en orsak.

Påverkan av kvävegödsel kan tyvärr inte utläsas från flygbild. Av de totalt 254 besökta objekten är nästan hälften så påverkade av tillförsel av kväve att de i denna inventering ansetts vara ointressanta. Tillförsel av kväve gynnar några få växtarter och artrikedomen

minskar drastiskt (se förteckningen över indikatorarter, kap 3.3). Många av de typiska slåtter- och betesarterna slås ut helt.

Kvävegödsel tillförs inte bara genom lantbrukarens försorg. Det atmosfäriska nedfallet i södra Sverige uppgår i dag till ca 20 kg kväve per hektar och år. Det är oroväckande, inte minst för möjligheten att bevara de naturliga fodermarkernas vegetation, att dessa utsläpp ständigt ökar.

4.2 FÖREKOMST AV NATURLIGA FODERMARKER

89 objekt är beskrivna som intressanta, med högt eller mycket högt bevarandevärde (klass 1-3). Därtill kommer 27 objekt med visst bevarandevärde (klass 4).

Det bör noteras att klassificeringen endast är preliminär. En definitiv klassificering görs först när länets alla kommuner är inventerade.

Fem storområden är avgränsade på översiktskartan och beskrivna i bilaga 1. Gemensamt för dessa är att de utgör en helhet i landskapet. Storområdenas värden är därför större än summan av de ingående objekten.

Storområde 1, det lövdominerade området Torpa-Hofsnäs, ligger vid Torpasjön och Yttre Åsunden. Storområde 2, Sibbarp-Månstad, 3 Knogrum-Ryd och 5, Lida-Älvshult består av avgränsade odlingsområden utmed mindre vägar på moränmark. Storområde 4 sträcker sig utmed Månstadsåns nedre del och Assman.

De 116 objekten är klassificerade i en fyrgradig skala och fördelar sig enligt följande:

1:	högsta bevarandevärde	3
2:	mycket högt bevarandevärde	18
3:	högt bevarandevärde	68
Ö:	visst bevarandevärde	27

Objekten i klass 1-3 fördelar sig på följande naturtyper:

	Antal	areal (h)
hackeslått	11	30
slåttermad	1	0,1
betad mad	1	1,9
öppen hämark	45	131,5
alkhage	2	7
hiörkhage	5	13,5
blandlövbage	10	29,5
öppen träd och		
huskärande hämark	26	78
annan öppen utmark	8	29,5
huskrik utmark	3	7,5
		317,6

I 22 fall förekommer två eller flera naturtyper inom samma objekt.

4.2.1 Hackeslått

Elva hackslåttmarker har beskrivits. De flesta av dessa objekt är mycket små, och har en ganska trivial flora. Större objekt finns vid Snaråsatorp, Kopparhemmet, Nabbarna-Varred och Hornhult (objekt 64, 62, 18 resp 42). Speciellt vid Snaråsatorp är slätterfloran välutvecklad.

4.2.2 Slättermad

Endast en slättermad har beskrivits, nämligen Kopparhemmet, objekt 62. Maden hävdas med lie varje år. Floran kunde dock ej närmare beskrivas vid inventeringstillfället, eftersom maden då var nyslagen.

4.2.3 Betad mad

Fyra betade mader har beskrivits. Goda exempel är de vid Lagmanshaga och Ljungsnäsa sjö (objekt 44 resp 50). Vid Assman (objekt 49) söder om Tranemo finns en stor betad mad, där hävden dock är svag. De betade maderna täcker en yta av 18 hektar.

4.2.4 Öppen hagmark

45 objekt omfattar 131,5 hektar, och är därmed den vanligaste naturtypen bland kommunens naturliga fodermarker. Goda exempel finns bland annat vid Snaråsatorp, Bredhult, Nittorps by och Knogrum (objekt 64, 58, 26 resp 9).

4.2.5 Ekhage

Endast två objekt, omfattande 7 hektar har beskrivits. Vid Torpa (objekt 2) finns stora ekhagar och även ekskogar, och vid Sibbarp (objekt 32) finns en mindre ekhage. Floran i ekhagarna är ganska trivial.

4.2.6 Björkhage

Fem björkhagar, vilka täcker 13,5 hektar, befanns vara intressanta. Fina exempel finns vid Gisslarp (objekt 39) och vid Brunntorp (objekt 20).

4.2.7 Blandlövhage

Tio blandlövhagar, omfattande 29,5 hektar, har beskrivits. Goda exempel finns vid Skårtebo (objekt 22) och vid Lagmanshaga (objekt 44).

4.2.8 Annan träd- och buskbärande hagmark

I rapporten ingår 26 objekt, omfattande 78 hektar, och de träd- och buskbärande hagarna är därmed den näst vanligaste naturtypen i inventeringen. Dominerande trädslag och slutenhet varierar mycket, både i och mellan objekten. Goda exempel finns vid Hallabo (objekt 87) och vid Grimmared (objekt 31).

4.2.9 Annan öppen utmark

Åtta objekt, omfattande 29,5 hektar, har med hjälp av markanvändningen enligt 1901 års karta klassificerats som öppen utmark. Exempel på öppen utmark finns vid Tommared, objekt 25.

4.2.10 Buskrik utmark

De tre buskrika utmarkerna i inventeringen omfattar 7,5 hektar. Liksom för de öppna utmarkerna märks ingen större skillnad i florán jämfört med motsvarande hagmarkstyp, utan markanvändningen enligt 1901 års häradslista har varit vägledande. Exempel på buskrik utmark finns vid Grälebo (objekt 75).

4.3 TIDIGARE MARKANVÄNDNING

För att få en uppfattning om kontinuitet i de olika hävdformerna gjordes en jämförelse mellan den häradslista som upprättades 1901, och markanvändningen idag. På häradslistan redovisas åker, äng (öppen respektive bevuxen med barr- eller lövträd), mossar och kärr, barrskog och lövskog. Man kan anta att praktiskt taget all mark brukades. Det som inte anges som åker, äng eller slåtterkärr och kanske ej heller andra myrmarker användes troligen som betesmark.

Av de tolv slåtterobjekt som ingår i rapporten hävdades tio genom slåtter också 1901, medan två var skogsmark.

Av de nuvarande 77 betesmarkerna var elva skogsmark 1901. 57 hävdades med slåtter, tio objekt inrymde både slåtter- och skogsmark, och i många fall fanns även mindre åkrar inne i det som nu är betesmark. Det bör dels noteras att sekelskiftets odlingslandskap var mycket mer småskaligt och varierande än dagens (vilket man tydligt kan se vid Snaråsatorp, objekt 64), dels att markanvändningen säkert har skiftat en hel del genom åren. Samtal med markägaren och lokalbefolkning är ofta en säkrare metod att kartlägga ett områdes sentida odlingshistoria, än att studera äldre kartor.

5. FELKÄLLOR

5.1 SVÅRIGHET ATT KLASSIFICERA

Naturen består inte av ett antal olika byggstenar, som man lätt kan urskilja. Vanligen är gränserna suddiga och övergångarna kontinuerliga. Detta innebär svårigheter vid bedömning av de uppställda natur- och vegetationstyperna; verkligheten skiljer sig ofta från standardmallen. Klassificeringen kan också försvåras av hårt betestryck, samt vid besök kort tid efter slåtter, eftersom växterna då är besvärliga att identifiera.

5.2 OBJEKT FÖRBISES

Objektsökningen baserar sig främst på flygbildstolkning. Små objekt och områden med tätt trädskikt kan därvid förbises. Ett annat problem är att små, intressanta objekt ibland kan dölja sig i större, kultiverade betesmarker, som i brist på tid ej genomsöks tillräckligt.

6. LITTERATURFÖRTECKNING

- Arnborg G, Carlsson Å, Hagman T, 1987. Mulens marker. H G Arnborg: Gråbo
- Blomgren M, Lekemo C, 1985. Lövsöksinventering i Tranemo kommun 1984. Länsstyrelsen Älvsborgs län, 1985:2.
- Elvingson P, 1987. Ängar och hagar i Vårgårda. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1987:7.
- Elvingson, P. 1988. Ängar och hagar i Herrljunga. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1988:7.
- Furingsten A, Ullberg Ornell P-E, Weiler E, Östmark B, 1988. Känn Sjuhäradsbygden, del 1, Arkeologi. Borås: Norma bokförlag.
- Hasselrot K, 1967. Västergötlands flora. Lund: Berlingska Boktryckeriet.
- Inventering av ängs- och hagmarker, handbok, 1987. Statens Naturvårdsverk.
- Jordbruksräkningen, 1927, 1932, 1937, 1944, 1955, 1961, 1966. Sveriges Officiella Statistik, Statistiska Centralbyrån.
- Krok, Th., Almqvist, S., 1984. Svensk flora, fanerogamer och ormbunksväxter. Uppsala.
- Lantbruksräkningen, 1971, 1977, 1981. Sveriges Officiella Statistik, Statistiska Centralbyrån.
- Larsson, H., 1973. Översiktlig naturinventering i Tranemo kommun 1973. Länsstyrelsen Älvsborgs län.
- Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1976. Natur i Älvsborg län. Kungsbacka.
- Nordiska ministerrådet, 1984. Vegetationstyper i Norden.
- Statistiska meddelanden, J, 1981-1987. Sveriges officiella statistik, Statistiska Centralbyrån.

Bilaga 1

BESKRIVNING AV STOROMRÅDEN

1. Torpa - Hofsnäs

Området sträcker sig från Hofsnäs norrut över Torpanäset mellan Torpasjön och Yttre Åsunden till Dragsudd.

Naturen runt Torpa och Hofsnäs är lövsöksrik. Landskapet är präglad av herrgårdskultur, med stora ekhagar och ekskogar. Här finns även inslag av andra ädla lövträd och björk.

Vid Hofsnäs består Torpanäset av moränmarker. Längre norrut finns bildningar av isälvsmaterial. Här är florans rikare, både i de lundartade partierna, och i de öppna hagarna.

Området har även en intressant historia. Kung Gustav Vasa hämtade sin gemål Katarina Stenbock från Torpa Stenhus, en av landets få bevarade medeltida slottsanläggningar.

I storområdet ingår objekten 2 och 5.

2. Sibbarp - Månstad

Området, som sträcker sig från Sibbarp i söder norrut mot Månstad samhälle, är en svagt kuperad jordbruksbygd. I väster gränsar det mot barrskog, och i öster sluttar området mot sankmarker utmed Sämån, varav en del är dikade och uppodlade.

I området finns omväxlande åkrar, öppna och trädbevuxna betesmarker och små skogspartier. Det finns även fuktiga partier med alkärr. Marken är dominerad av morän. Åkrar och betesmarker kantas ofta av stengärdesgårdar.

I storområdet ingår objekt 19, 20, 21 och 32.

3. Knogrum - Ryd

Utmed vägen mellan Knogrum och Ryd utbreder sig ett smalt, uppodlat område, här och var avbrutet av barrskog. Området är högt beläget, drygt 300 meter över havet. I väster, öster och norr stiger dock landskapet än mer, och här finner man stora högmossar bl a Bohestramossen och Komosse.

I norra delen av storumrådet rinner Västerån, som sedan fortsätter mot söder.
I storumrådet ingår objekten 9 - 12.

4. Månstadsån - Ljungsnäsa sjö - Assman

Området består av mader utmed Månstadsån strax norr om Tranemo, vid Ljungsnäsa sjö, vid Tranemosjön och västerut utmed Assman. Dalgången utmed åarna är smal, och ett barrskogsdominerat landskap höjer sig brant på båda sidor.

Assman rinner meandrande fram genom svämsandsbildningar, och kantas av flera korvsjöar. Längs åfåran växer en bård av klibbal.

Enligt 1901 års karta var området slättermad. Under en tid har här troligen varit beteshävd, men på stora delar har hävden nu upphört helt. Vissa partier betas dock med nöt eller häst.

Området är även av stort värde för sitt rika fågelliv.

I storumrådet ingår objekt 49 och 50.

5. Övre Lida - Yttre Älvshult

Från Övre Lida vid Ambjörnarp utmed vägen mot Yttre Älvshult i sydväst sträcker sig en uppodlad moränrygg. Landskapet sluttar mot barrskog, mossar och sjöar i nordväst samt mot barrskog och mossar i sydöst. Landskapet är småskuret med åkrar, betesmarker och mindre skogsområden.

Gårdarna ligger på rad, men jordbruken är ofta nedlagda eller hopslagna. Här finns många hagmarker där hävden har upphört.

I storumrådet ingår objekt 68, samt objekten Ö 21 - 23.

Bilaga 2

BESKRIVNING AV OBJEKT I KLASS 1 - 3

1. Betesmarker vid Fägerhult

Landskap: Byn Fägerhult ligger just söder om Ätran, i ett område som annars domineras av barrskog och mossar.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1) och annan träd- och buskbärande hagmark (2).

Den öppna hagen består av flera små delar. Hagen mot ån i nordväst är flack, och har en tät dunge med gran i mitten. De andra hagarna är mer backiga, med enstaka granar, tallar, björkar och ekar. Vegetationstyperna är främst högörtfuktäng och tuvåtel-fuktäng, men även rödvenfriskäng, rödvengräshed och utmed ån gräs-lågstarr-fuktäng och högstarrfuktäng finns.

I den träd- och buskbärande hagmarken finns björk, klibbal och sälg. Vegetationstyperna är även här tuvåtel-fuktäng, högörtfuktäng, rödvenfriskäng och rödvengräs-hed.

Hävd: Hävden är måttlig genom nötbete. I de träd- och buskbärande hagen är hävden dålig.

Det alltmer tätande buskskiktet behöver röjas, samt hävden intensifieras. På 1901 års karta är området huvudsakligen noterat som äng.

Ingrepp och påverkan: På mindre områden syns påverkan av kvävegödsel och insådd.

Flora: I den öppna hagen finns backtimjan, slåttergubbe och backsippa. I den träd- och buskbärande hagen finns darrgräs, stagg och ängsfryle.

Fauna: En kornknarr hördes ropa i gräset.

Kulturhistoriska spår: Odlingslandskapet har ålderdomlig prägel, och innehåller bland annat stengärdesgårdar, rösen, stensättningar och fossil åkermark.

Bedömning: Klass 3

2. Betesmarker vid Torpa

Landskap: Objektet ingår i storområde 1.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1) och ekhage (2).

Hagarna runt Torpa utgör ett vackert inslag i landskapet, speciellt de stora ekhagarna, som sätter sin prägel på området. Här finns även områden med ekskog, samt hagar som har uteslutits p g a igenväxning eller kvävegödsling.

Den öppna hagmarken är uppdelad i två delar. Södra delen sluttar svagt ner mot Lillasjö. Här finns enstaka björkar, ekar och alar. Vegetationen är huvudsakligen frisk, och rödvenfriskäng med stort inslag av rödsvingel dominerar. Det finns även gräs-lågstarrfuktäng vid sjökanten och rödvengräshed på torrare delar.

Den öppna hagen i norr har ett större örtinslag. Delar av denna hage karaktäriseras som fårsvingeltorräng. Här finns även rödvenfriskäng.

I ekhagarna, som är uppdelade på tre områden, är trädskiktet tätt. Vegetationstypen är närmast att betrakta som rödvenfriskäng. Det finns även delar med tuvtåtel-fuktäng och högstarrfuktäng vid sjön i öster.

Hävd: Hävden är svag i huvudsak; i den öppna hagen i nordost är hävden måttlig. Hagarna har troligen ej hävdats i år. Hjortstängsel har satts upp. Den öppna hagmarken i sydväst markeras på 1901 års karta som lövskog, övriga områden markeras som äng.

Ingrepp och påverkan: Den öppna hagmarken i sydväst verkar något påverkad av kvävegödsling och insådd. I ekhagarna ser man kvävepåverkan under ekarna i vissa partier; detta indikeras av hundkex.

Flora: Floran är i stora delar fattig. Den öppna hagen i nordost har rikare flora, och man hittar där bland annat brudbröd, backnejlika, backtimjan, rödkämpar och bockrot. I ekhagarna och i den öppna hagen i sydväst kan nämnas grönvit nattviol och stor blåklocka.

Kulturhistoriska spår: Torpa slott från 1400-talet höjer sig i all sin prakt över området. Flera registrerade fornlämningar samt fossil åkermark och några odlingsrösen finns i objektet.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Område som efter vissa restaureringsåtgärder och intensifierad hävd utgör ett gott exempel på naturliga betesmarker.

Stödskriterier: Kontinuitet i hävden, mångformighet, typrepresentativitet, storlek, studieobjekt, skönhet, symbol- och identitetsvärde, värde för friluftsliv.

3. Öppen utmark vid Rådde

Landskap: Området är ganska flackt. Omgivningarna består till stor del av åkermark.

Beskrivning av objektet: Öppen utmark.

Betesmarken är flack och trädfri, så när som på enstaka björkar och ekar. Vegetationstyperna är huvudsakligen tuvtåtelvuktäng och högörtvuktäng, samt mindre områden med gräs-lågstarrvuktäng och rödvenfriskäng.

Hävd: Utmarken betas av allt för få nötkreatur, och hävden är svag. Lövsly börjar breda ut sig. På 1901 års karta är området markerat som skog, med ett litet slätterkärr längst i sydost.

Ingrepp och påverkan: Några grävda, gamla diken går genom objektet.

Flora: Bland många hävdgynnade arter kan nämnas jungfru Marie nycklar, grönvit nattviol, darrgräs, ängsskallra, smörbollor och svinrot.

Kulturrehistoriska spår: I området finns bebyggelseämningar och odlingsrösen.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Område som efter intensifierad hävd utgör ett gott exempel på naturlig betesmark.

Stödskriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, storlek, ingrepp - påverkan, nuvarande hävd.

4. Öppen utmark vid Ömmesala

Landskap: I ett barrskogsdominerat, flackt område vid Torpasjön, ligger Ömmesala vackert beläget ut mot sjön.

Beskrivning av objektet: Annan öppen utmark.

I den flacka, öppna utmarken finns trädriddar med främst klibbal, men även gran, tall och björk. Vegetationstyperna är rödvenfriskäng, högörtvuktäng och lågstarräng.

Hävd: Hävden är måttlig genom nötbete. På 1901 års karta området noterat som barrskog.

Flora: Här finns jungfru Marie nycklar, grönvit nattviol i riklig mängd och ängsskallra.

Bedömning: Klass 3

5. Betesmarker vid Hofsnäs

Landskap: Objektet ingår i storområde 1.

Beskrivning av objektet: Blandlövhage (1) och annan träd- och buskbärande hagmark (2). Blandlövhagen i nordväst sluttar ner mot Torpasjön och består av omväxlande öppna och mer slutna trädpartier, där ek dominerar. I den södra hagen är inslaget av björk ganska stort. Vegetationstyperna domineras i båda hagarna av rödvenfriskäng, men även rödvengräshed förekommer.

Den träd- och buskbärande hagen är flack och mycket stenig. Här finns björk, ek och rönn, och i mitten en tät grandunge. Vegetationstyperna är rödvengräshed och rödvenfriskäng. Stora partier i söder domineras av örnbräken.

Hävd: Hävden är god, förutom i blandlövhagen i sydost, där den är måttlig. På 1901 års karta anges blandlövhagen i sydost som åkermark. I sydvästra delen av den träd- och buskbärande hagen anges ett område som lövskog, medan resten av objektet noteras som äng.

Ingrepp och påverkan: Stora delar av markerna bär spår av kvävegödsling.

Flora: Här finns stor och liten blåklocka, ängsvädd, grönvit nattviol, bockrot och blåsuga.

Kulturhistoriska spår: I objektet finns några odlingsrösen och en stengärdesgård.

Bedömning: Klass 3

6. Öppen betesmark vid Hökåsen

Landskap: Norr om Dalstorpasjön stiger landskapet kraftigt och på de högsta delarna har man en vacker utsikt ner över Dalstorpasjön. Hökåsen ligger sydväst om de största höjderna och gården är en vacker öppning i det skogsdominerade landskapet.

Beskrivning av objekt: Annan öppen utmark.

Hagen är i stort sett helt öppen. I kanterna står en del klibbal, björk och någon gran. I den södra delen finns en del buskar av videarter och björk. Vegetationstypen är främst rödvenfriskäng. Inslag av rödvengräshed och gräs-lågstartarfuktäng förekommer främst i söder.

Hävd: Hagen betas av hästar och den är välhävdad utom i söder där betet upphört nyligen. Betet bör återupptas i den södra delen för att inte floran skall utarmas. På 1901 års karta betecknas området som lövskog.

Ingrepp och påverkan: Den norra delen är något kvävepåverkad; här är säkerligen betet även insått med bl a vitklöver.

Flora: Över stora delar är floran artfattig. I söder är floran rikare och här hittar man kattfot, darrgräs, jungfru Marie nycklar, grönvit nattviol och stensmåra i små bestånd.

Kulturhistoriska spår: Några mindre odlingsrösen finns.

Bedömning: Klass 3

7. Öppen hagmark vid Fröjdelund

Landskap: Se objekt nr 6

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagarna vid Fröjdelund har ett trädskikt av enstaka olika lövträd. Det finns bok, rönn, oxel, björk och asp. I buskskiktet är en vanlig. Vegetationstypen är huvudsakligen rödvenfriskäng men delar med torrare rödvengräshed och fuktigare tuvtåteluftäng finns.

Hävd: Hagen betas av nöt och är välhävdad. På 1901 års karta betecknas området som äng.

Ingrepp och påverkan: Svag kvävepåverkan syns över i stort sett hela hagen.

Flora: Den hävdgynnade floran är fattig men det finns rikliga bestånd med slåttergubbe.

Kulturhistoriska spår: Stenmurar finns inom området.

Bedömning: Klass 3

8. Hagmark vid Horshaga

Landskap: Horshaga ligger öster om ett mer uppodlat område. I norr och öster ligger skogsområden och i nordost höjer sig också landskapet.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Objektet består av tre skilda delar. Genom de båda östra delarna rinner Hallabrobäcken. Den södra hagen är mest öppen, där växer en del buskar utmed bäcken och i kanterna. Den nordöstra hagen har ett ganska tätt trädskikt av främst al och björk utmed bäcken. Den västra hagen har ett buskskikt bestående av unggranar. Vegetationstyperna är rödvenfriskäng och tuvtåteluftäng i den södra delen, högörtluftäng och rödvenfriskäng i nordost och i västra delen övervägande högörtluftäng.

Hävd: Hävden är måttlig i hela området, som betas av nöt. På 1901 års karta betecknas området som äng.

Ingrepp och påverkan: Den södra hagen är bitvis kvävepåverkad.

Floran: Av hävdgynnade arter finns bl a grönvit nattviol, jungfru Marie nycklar och slåttergubbe.

Bedömning: Klass 3

9. Öppen hagmark vid Knogrum

Landskap: Objektet ingår i storområde 3.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagen är helt trädfri. Buskskiktet består av granar, gråvide och enstaka små enar.

Den östra delen av hagen består av tuvtåtel-fuktäng, den västra delen består huvudsakligen av ett öppet fastmattekärr. I kärret växer mest olika starrarter, ängsull och en del tuvull. Det finns också kärrsälting och kråklöver. I söder, mot åkern till, finns en liten del med frisk vegetationstyp.

Hävd: Hagen hävdas genom bete men den har antagligen inte betats i år. På 1901 års karta betecknas området som äng.

Ingrepp och påverkan: Den östra delen visar bitvis tecken på kvävepåverkan.

Flora: I söder, mot åkern, är floran rik. Där växer enligt uppgift den mycket ovanliga orkide'n vityxne samt granspira. I södra delen finns även ormrot, ängsskallra, darrgräs, slåttergubbe, jungfrulin, grönvit nattviol och stenmåra. I och omkring kärret växer rikligt med jungfru Marie nycklar. I hagen finner man även smörboll, loppstarr, ängsstarr, tätört, kärrspira m.m.

Bedömning: Klass 1

Utslagsgivande huvudkriterier: Område som efter intensifierad hävd utgör ett gott exempel på naturlig betesmark. Område med hotade arter.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, raritet.

10. Hagmark i Lid

Landskap: Objektet ingår i storområde 3.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Hagen ligger i en östsluttning. Stora delar är trädfria men partier finns med mer träd, främst björk.

Vegetationstyperna är en mosaik av rödvenfriskäng, högörtfuktäng, rödvengräshed och öppet kärr. Kärret ligger i norra delen av hagen. Norrut i Lid finns flera hagar, dessa är dock kvävegödslade eller igenväxande.

Hävd: Hävden är till största delen måttlig genom bete. På 1901 års karta betecknas området som äng.

Flora: Stora bestånd av borsttistel finns. Man hittar även smörboll, ängsvädd, jungfru Marie nycklar, borsttåg och svinrot i mindre omfattning.

Kulturhistoriska spår: I hagen finns någon mindre stenmur samt en liten bro av sten över en bäck som rinner genom hagen.

Bedömning: Klass 3.

11. Betad mad och hagmark vid Algrena

Landskap: Objektet ingår i storområde 3.

Beskrivning av objektet: Betad mad och öppen hagmark.

Genom hagen flyter Västerån som här är ganska smal. På båda sidor av ån finns en betad mad och på slänterna ner mot ån är naturtypen öppen hagmark.

Trädinslaget är störst i söder, där det finns björk och gran. Maden har vegetationstyperna gräs- lågstarrfuktäng och högstarrfuktäng, inslaget av veketåg är bitvis stort.

Den öppna hagen har vegetationstyperna tuvtåtel-fuktäng och rödvenfriskäng.

Hävd: Hagen betas av kor utom en liten bit i norr där betet upphört. Hävden är måttlig. I norr bör hävden återupptas. På 1901 års karta är största delen markerad som äng.

Ingrepp och påverkan: I den lilla, norra delen har granplantering och viss markberedning skett och granarna är 3-4 dm höga. Den öppna hagmarken bär spår av lätt kvävepåverkan.

Flora: I hagen växer ormrot, jungfru Marie nycklar och den hotade arten granspira.

Granspiran växer i den granplanterade, norra delen. I den öppna hagen är floran fattig. På vägkanten ner mot hagen växer ängsskallra och toppklocka.

Bedömning: Klass 3.

12. Öppen hagmark vid Ryd

Landskap: Objektet ingår i storområde 3.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagarna är öppna med trädinslag i kanterna. Genom den västra delen rinner en bäck och söder om den södra hagen finns en grävd damm. Vegetationen domineras av tuvtåtel-fuktäng i de norra delarna, här finns även en del gammal åker. I den västra delen finns även bitar med stagghed.

I södra delen finns gräs-lågstarrfuktäng och i alla delar finns inslag av rödvenfriskäng.

Hävd:

Hagarna betas av nötkreatur och hävden är måttlig. På 1901 års karta är i stort sett hela området betecknat som äng.

Ingrepp och påverkan: I den västra hagen syns kvävepåverkan, i mitthagen finns gammal åker som är kvävepåverkad. Viss dikning har även gjorts här och var.

Flora: Flera hävdgynnade arter påträffas i hagarna, speciellt i mellersta hagens östkant där det finns goda bestånd av borsttistel och svinrot. Det finns även jungfru Marie nycklar, ängsskallra, slättergubbe och mycket stagg.

Bedömning: Klass 3.

13. Hagmark vid Vägabo

Landskap: Vägabo ligger väster om Elsabosjön helt omgiven stora av de mossarna i Komosse-komplexet.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Hagen är relativt öppen i väster, söder och öster. I mittdelen är den igenvuxen med främst björk, det finns även en del ek, asp, rönn och gran.

Vegetationstyperna är främst fuktiga med tuvtåtel-fuktäng och gräs-lågstarrfuktäng. Delar av hagen består av rödvenfriskäng.

Hävd: Hagen är måttligt betad av nöt. I den igenväxande mittdelen behöver man gallra. Området betecknas på 1901 års karta som äng.

Ingrepp och påverkan: Ett mindre dike - ganska nygrävt - finns i sydöstra delen.

Flora: I öster finns ett rikt bestånd av jungfru Marie nycklar. I hagen finns också en del ormrot, ängsskallra, svinrot och slåttergubbe.

Bedömning: Klass 3.

14. Beteshagar vid Mörkö

Landskap: Mörkö ligger just öster om sjön Trehörningen som en ö mitt i det stora högmosseområdet Komosse.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1) och björkhage (2).

Hagarna omsluter åkrarna i Mörkö och ger en vacker Övergång mellan åker och skog respektive åker och mosse.

De största delarna utgörs av öppen hagmark. I väster och öster av de öppna hagarna växer det dock en del träd, mest björk. Björkhagarna finns norr om vägen, trädskiktet är här ganska slutet.

Vegetationstyperna är övervägande fuktiga med tuvtåtel-fuktäng och stagghed. Även gräs-lågstarrfuktäng och torrare rishedsvegetation förekommer. Vissa delar av den västra hagen domineras av vecketåg.

Hävd: Hagarna är till största delen välhävdade genom nötbete. De största delarna av området betecknas på 1901 års karta som äng.

Ingrepp och påverkan: Några mindre områden visar tecken på kvävepåverkan.

Flora: Av hävdgynnade arter finns stagg och borsttåg i stor mängd. Det finns också ormrot, jungfru Marie nycklar, borsttistel, svinrot och slåttergubbe.

Bedömning: Klass 2.

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålhävdat område som utgör ett gott exempel på naturlig betesmark.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd.

15. Betesmarker vid Bragnum

Landskap: Bragnum ligger högt beläget i kanten av den stora Bragnums mosse.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark (1) och öppen hagmark (2). Den träd- och buskbärande hagmarken (1) består av tre delar, som alla är ganska flacka. I de västra hagarna dominerar björk, och här finns även tall, gran och ek. I den östra hagen finns stora bestånd av ask och en.

Rödvenfriskäng och rödvengräshed är de dominerande vegetationstyperna, men här finns även tuvtåteluftäng och högörtfuktäng.

Den öppna hagen (2) är flack. Här finns björk och ask, samt buskar av en, gran och asp. Vegetationstyperna är även här rödvenfriskäng, rödvengräshed, tuvtåteluftäng och högörtfuktäng.

Hävd: Hagarna betas av nötkreatur, och i vissa fall av häst. Hävden är huvudsakligen måttlig, men på några håll dålig. På 1901 års karta är området till största delen markerat som äng.

Ingrepp och påverkan: Spår av kvävegödsling syns på en del håll.

Flora: Här finns grönvit nattviol, slåttergubbe, backtimjan, ängsvädd och stenmåra.

Fauna: Trana sågs vid kanten mot Bragnums mosse.

Kulturhistoriska spår: Flera stengärdesgårdar och odlingsrösen finns i objektet.

Bedömning: Klass 3.

16. Buskrik utmark vid Svenstorp

Landskap: Det backiga landskapet sluttar mot en uppodlad dalgång i väster. I söder tar en kuperad skogrik bygd vid.

Beskrivning av objektet: Buskrik utmark.

Den backiga utmarken är stenig, och här och var lyser rena berghällar fram. Det finns stora bestånd av al, och även björk, gran och rönn. I buskskiktet märks främst hassel, en och al. Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng och rödvengräshed, men här finns även tuvtåteluftäng, stagghed och ljunghed i mindre omfattning.

Hävd: Hävden är god genom nötbete. På 1901 års häradslista noteras området som skog.

Flora: I hagen finns slåttergubbe, stagg, ängsvädd och darrgräs.

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård finns i området.

Bedömning: Klass 3.

17. Öppen hagmark vid Tingarör

Landskap: Tingarör ligger i övergången mellan ett stort, flackt uppodlat område, och barrskogen i öster.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagen, som i mitten är torr och öppen, kantas av fuktigare områden och ridåer av gran och sälg. I norr finns en mindre björkdunge.

Vegetationstyperna är tuvtåtefuktäng och högörtfuktäng i väster, och rödvengräshed i mitten. Det finns även ett område med örtrik fårsvingeltorräng och rödvenfriskäng.

Hävd: Hävden är god. På 1901 års karta noterades området som äng.

Ingrepp och påverkan: I mitten märks påverkan av kvävegödning.

Flora: Här finns bland annat brudbröd, bockrot, jungfrulin, darrgräs, slåttermugg och ängsvädd. Ett bestånd av toppklocka finns vid västra kanten.

Bedömning: Klass 3.

18. Slåttermarker vid Nabborna-Varred

Landskap: Söder och öster om Nabborna är landskapet flackt, och här finns stora mossar. I norr ligger ett mindre jordbruksområde, och landskapet blir här mer kuperat.

Beskrivning av objektet: Hackslått.

Den ganska stora slåttermarken kantas av skog samt en äldre betesvall, som även den sedan 1950-talet hävdas med lie. Här finns en del träd av tall och ek, samt buskar av björk, gran, tall och asp.

Vegetationstyperna är huvudsakligen hedartade, med rödvengräshed och rished. Även rödvenfriskäng finns.

Hävd: Hävden är måttlig genom lieslåtter. På 1901 års karta markeras området som skog och åker.

Flora: Här växer bl a ögontröst, slåttermugg, svinrot och ängsvädd.

Kulturhistoriska spår: I objektet finns några odlingsrösen.

Bedömning: Klass 3.

19. Öppen hagmark vid Nollhagen

Landskap: Objektet ingår i storområde 2.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Den öppna hagen slingrar sig runt en åker, och sluttar i öster ner mot en sjö. Enstaka björkar och granar, samt en stor ek finns i hagen.

Vegetationstyperna är huvudsakligen rödvenfriskäng och rödvengräshed, samt mindre områden med tuvtåteluftäng och högörtfuktäng.

Hävd: Hävden är i hela objektet måttlig. På 1901 års karta noterades området som äng.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsel märks i delar av hagen.

Flora: Här finns brudbröd, rödklint, revfibbla och rikligt med liten blålocka.

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård finns i området.

Bedömning: Klass 3.

20. Betesmarker vid Bruntorp

Landskap: Objektet ingår i storområde 2.

Beskrivning av objektet: Annan öppen utmark (1) och björkhage (2).

Den öppna utmarken (1) i norr är stenig, och sluttar mot åkrarna i norr och nordväst. I söder finns en del buskar, främst tall, björk och en. Den öppna utmarken i söder kantas av björk och asp. Det finns också en dunge med björk och gran.

Vegetationstyperna i de öppna utmarkerna är främst rödvenfriskäng och rödvengräshed.

Björkhagen (2) är vackert småkuperad, och öppna områden ligger inne i mer slutna björkbestånd. Även ett litet kärr ingår. Förutom björk finns i trädsiktet ek och tall, samt i busksiktet en.

Vegetationstyperna i björkhagen är rödvenfriskäng, rödvengräshed, tuvtåteluftäng och öppet fastmattekärr.

Hävd: Hävden är god, förutom i den öppna utmarken i söder, där hävden är måttlig. På 1901 års karta är objektet till största delen noterat som skog.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling märks i den öppna utmarken i söder.

Flora: I den öppna utmarken finns slåttergubbe, ängsvädd och stenmåra. I björkhagen finns bl a bockrot, svinrot, slåttergubbe och ängsvädd.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen och en jordkällare finns i objektet. Här finns även en registrerad fornlämning.

Bedömning: Klass 3.

21. Öppen hagmark vid Månstad

Landskap: Objektet ingår i storområde 2.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Den backiga hagen kantas av björk, asp, tallskog och åkermark. I hagen finns enstaka tallar, aspar och enbuskar. Vegetationstypen domineras av rödvengräshed och rödvenfriskäng, men även örtrik ljunghed och tuvtåteluftäng finns.

Hävd: Hävden är god i nordvästra delen. I sydvästra delen är hävden måttlig eller dålig, och en del aspsly börjar tränga in från kanterna. På 1901 års karta är området noterat som trädbevuxen äng och lövskog.

Ingrepp och påverkan: En del påverkan av kvävegödsling syns, speciellt vid övergivna åkertegar. Dessutom finns några små grustäcker i objektets kanter.

Flora: I objektet finns slåttergubbe, svinrot, backsippa, baktimjan, bockrot och ängsvädd.

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, odlingsrösen, fornåkrar och en stensättning finns i området.

Bedömning: Klass 3.

22. Hagmarker vid Skårtebo

Landskap: Öster om uppodlade torvmarker vid Sämån höjer sig landskapet, som runt Skårtebo är kuperat och lövskogsrikt.

Beskrivning av objektet: Blandlövbage (1) och öppen hagmark (2).

Blandlövbage, som ligger i en sydsluttning, är frisk och stenig, med ett fuktigare parti i mitten. Stora, gamla ekar dominerar de friska delarna, där det även finns rikligt med enbuskar. I det fuktigare stråket finns huvudsakligen björk och al.

I den backiga, öppna hagen finns enstaka björkar, tallar, ekar och enar. Vegetationstyperna är i båda delobjekten huvudsakligen rödvenfriskäng, men här finns även stagghed, tuvtåteluftäng samt i blandlövbage även högörtluftäng och högstarrluftäng.

Hävd: Hagarna betas av nötkreatur, och hävden är god i hela objektet. På 1901 års karta noterades området som trädbevuxen äng, med en del åkertegar.

Ingrepp och påverkan: Flacka partier i den öppna hagen är kraftigt påverkade av kvävegödsling, och den hävdgynnade floran finns här på backarna.

Flora: I båda hagarna finns slåttergubbe, prästkrage och stagg. I blandlövbage finns darrgräs, borsttistel och stor blålocka, och i den öppna hagen finns rikligt med bockrot.

Kulturhistoriska spår: Ett flertal odlingsrösen finns, och i den öppna hagen även en stenmur och en husgrund.

Bedömning: Klass 3.

23. Öppen hagmark vid Stålaröd

Landskap: Stålaröd ligger på höjderna väster om Grytteredssjön och utsikten över sjön är vacker. I slutningen mot sjön växer mycket lövträd.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagarna i Stålaröd är överlag lövrika, men de flesta är kvävepåverkade. Den i inventeringen intressanta hagen ligger i byns utkant och har inslag av gran, men det finns också rönn och björk. Det är den södra delen som har ett visst trädskikt, medan norra delen är i stort sett trädfri.

Vegetationen är dominerad av tuvtåtel-fuktäng. I söder finns delar med rödvengräshed (i huvudsak på tuvor) och gräslågstarrfuktäng. Vissa delar är bevuxna med vecketåg.

Hävd: Hävden är till största delen måttlig, men vissa delar i söder har svag hävd. Hagen betas av kvigor. Till största delen har området varit äng, delvis har det varit åker enligt 1901 års karta.

Ingrepp och påverkan: I norra delen syns en viss kvävepåverkan; delar här har säkert varit uppodlade. En del gamla diken finns också.

Flora: Floran är ganska artfattig. Goda bestånd av stagg finns samt grönvit nattviol, slåttergubbe och svinrot.

Kulturhistoriska spår: Någon liten stenmur finns i södra delen. Delar i norr äldre åker.

Bedömning: Klass 3.

24. Öppen hagmark mellan Hackeröd och Skogsöd

Landskap: Vid Skogsöd och Hackeröd är landskapet låglänt. Omgivningarna är skogrika.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Objektet är uppdelat i en mindre hage i öster och större i väster. Hagarna är nästan helt öppna. Här och var finns emellertid en del träd, mest gran. Utmed en liten bäck i väster finns även en del klibbal.

Den västra hagen domineras av tuvtåtel-fuktäng med inslag av högörtfuktäng och rödvenfriskäng. Den östra hagen är torr och frisk, och har vegetationstyperna rödven-friskäng och rödvengräshed.

Hävd: Hagarna betas av nötkreatur. Den östra hagen är välhävdad, den västra är måttligt till svagt hävdad. Enligt 1901 års karta har området till största delen varit äng. Vissa delar har brukats som åker.

Ingrepp och påverkan: Svag kvävepåverkan skönjs på delar av västra hagen. Insådd misstänks även ha skett på vissa delar.

Flora: Floran är fattig. Goda bestånd av stagg och harstarr finns samt en del slåttergubbe, blåsuga och borsttåg.

Kulturhistoriska spår: Delar av den västra hagen är äldre åkermark.

Bedömning: Klass 3.

25. Öppen betesmark vid Tommared

Landskap: Tommared ligger söder om det mer uppodlade området kring Nittorps by. Omgivningarna är barrskogsrika och i öster och väster finns några mossar.

Beskrivning av objektet: Annan öppen utmark.

Hagen är i stort sett trädfri. Enstaka glasbjörkar, tallar och granar finns. Buskskiktet håller dock på att breda ut sig, detta utgörs mest av glasbjörk och pors.

Vegetationstyperna är högrötfuktäng och pors-blåttåtel-fukthed, veketåg är bitvis dominerande. Starrarter som stjärn- och hirsstarr är vanliga.

Hävd: Hagen är svagt nötbetad. Området är på 1901 års karta betecknat som barrskog varför det är att betrakta som utmark.

Flora: Floran är artfattig. Stagg växer i goda bestånd. Det finns även darrgräs, ängsvädd och harstarr. Utanför hagen, i vägkanten, växer ängsskallra.

Bedömning: Klass 3.

26. Öppen hagmark i Nittorps by

Landskap: Väster om Jälmåns slingrande lopp ligger Nittorps by. Byn utgör ett vackert avbrott med åkrar och hagar, i det annars skogsdominerade området.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagarna är kuperade och består av några kullar-åsar. De är nästan trädfria men en del björk och gran finns. I buskskiktet växer en del enbuskar.

Vegetationstyperna är en mosaik av rödvengräshed, rödvenfriskäng, tuvtåtel-fuktäng och fårsvingeltorräng. I mellersta och norra delarna finns de rikaste torrängspartierna och där är vegetationen bitvis en torräng av örtrik typ. I norra hagen finns ett avsnitt med högstarrfuktäng.

Hävd: Alla delar är välbetade av nöt. På 1901 års karta betecknas nästan hela området som äng, små delar betecknas som åker.

Ingrepp och påverkan: Den södra delen är kvävepåverkad vilket bl a indikeras av brännässla.

Flora: Floran är i torrängsavsnitten ganska rik. I mellersta hagen är den rikast med mycket bockrot samt backsippa, backtimjan, slätterfibbla, backnejlika och ängshavre. Det finns även slättergubbe och svinrot. Den södra hagen är artfattig.

Kulturhistoriska spår: I mellersta hagen finns en kyrkoruin och runt denna finns en stenmur. Runt hembygdsgården i norra hagen finns en trädgårdesgård. Det finns även äldre åker i hagarna.

Bedömning: Klass 2.

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålövdat område som utgör ett gott exempel på naturlig betesmark.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, nuvarande hävd, skönhet.

27. Öppen hagmark vid Kumbo

Landskap: I Kumbo och Hjärtared utbreder sig ett mindre område med uppodlad mark. I öster tar stora områden med barrskog vid.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Beteshagarna i Kumbo omger gården på tre håll. I den södra delen, som är ohävdad, har ett lågt buskskikt av främst glasbjörk brett ut sig. Den norra delen är betad och har enstaka träd och buskar. Buskar och träd står dock tätare i de två kärrpartier som finns i norr och i mitten av området.

Vegetationstypen i södra delen är huvudsakligen högört-fuktäng men inslag av rödvengrashed och gräs-lågstarr-fuktäng finns. I de norra delarna förekommer rödven friskäng och rödvengrashed. Det finns även två delar som karaktäriseras som öppet fastmattekärr. Just nordöst om ladugården finns stora inslag av stagg.

Hävd: I de mellersta och norra delarna är hagarna välbetade. I söder är det ohävdad och buskskiktet breder ut sig, röjning av buskar och återupptagen hävd är här nödvändigt. De största delarna betecknas på 1901 års karta som äng, små delar har varit åker.

Ingrepp och påverkan: I norr syns viss kvävepåverkan, delvis är det på äldre åkermark.

Flora: Flera intressanta hävdgynnade arter finns, bl a ormröt, smörboll, borsttistel, grönvit nattviol, jungfru Marie nycklar och slättergubbe. Det finns även mycket stagg.

Kulturhistoriska spår: I den norra delen finns många stora odlingsrösen samt en stenmur. I norr har delar varit åker.

Bedömning: Klass 3.

28. Öppen hagmark i Södra Björstorp

Landskap: Längs vägen genom Södra Björstorp, Passarp och Norra Björstorp utbreder sig ett vackert odlingslandskap som åt öster sträcker sig ner mot Västeråns dalgång. Runtom finns stora skogar.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Objektet består av tre delar men i området finns fler hagar som är mer kvävepåverkade eller igenväxande. Den norra hagen är helt öppen men ett visst buskskikt finns. Den mellersta hagen är mer bevuxen med träd och buskar. Vissa delar är starkt igenvuxna med björksly. I den södra delen står enstaka träd.

I den norra hagen är dominerande vegetationstyp tuvtåtel-fuktäng, men inslag finns också av gräs- lågstarr-fuktäng. I mitthagen dominerar rödvengräsheden fältskiktet men det finns delar med gräs-lågstarrfuktäng också. Den södra hagen har en del torrängsfragment av fårsvingeltyp.

Hävd: Hagarna hävdas genom nötbete. De norra och södra delarna är välhävdade medan mitthagen är sämre hävdad och delvis under igenväxning. Till största delen är området betecknat som äng på 1901 års karta.

Ingrepp och påverkan: Den södra hagen är tydligt kvävepåverkad, utom torrängsavsnitten.

Flora: I torrängsavsnitten i söder finns backsippa, baktimjan, bockrot och slätterfibbla. I mitthagen finns mycket slättergubbe, annars är floran artfattig.

Kulturhistoriska spår: Några registrerade fornlämningar finns i mellersta och södra hagarna.

Bedömning: Klass 3

29. Hagmark i Norra Björstorp

Landskap: Se objekt nr 28.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

I södra delen växer en del träd, främst björk, till största delen är hagen dock öppen. Den norra delen är mer bevuxen med buskar och träd. Det finns ganska mycket gran och björk både i träd- och buskskiktet.

Vegetationstypen är i söder främst högrötfuktäng. I norr består vegetationen av en mosaik av gräs-lågstarrfuktäng, tuvtåtel-fuktäng, rödvenfriskäng och rödvengräshed. Gräs-lågstarrängen är bevuxen med mycket stjärn- och hirsstarr och en del vecketåg och tuvull.

Hävd: Hagarna betas med måttligt betestryck. Området betecknas på 1901 års karta som äng.

Ingrepp och påverkan: Södra delen av norra hagen bär spår av kvävepåverkan. I södra hagen har man dikat.

Flora: I norra hagen hittar man vanlig nattviol, slätterfibbla, bortistel och blåsuga i enstaka exemplar. Slättergubben är vanlig.

Kulturhistoriska spår: En torpskylt i norra hagen berättar att det i mitten av 1800-talet legat ett torp där.

Bedömning: Klass 3

30. Hagmark vid Kindsboda

Landskap: I det flacka landskapet ligger små jordbruksområden insprängda mellan barrskog och mossar.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hage.

Den mycket steniga hagen sluttar ner på båda sidorna om en liten höjd med åkermark på. I trädskiktet märks främst björk och tall, och här finns även gran, lönn, rönn och asp. Vegetationstyperna är rödvenfriskäng och rödvengräshed.

Hävd: Hävden är god genom nötbete. På 1901 års karta noterades området delvis som äng, delvis som lövskog.

Flora: Slåttergubbe förekommer rikligt och här finns också stagg, ängsvädd och blåsuga.

Kulturhistoriska spår: En stengärdesgård, flera odlingsrösen samt två husgrunder finns i objektet.

Bedömning: Klass 3.

31. Betesmarker vid Grimmared

Landskap: Från Grimmaredsmossen höjer sig landskapet åt både norr och söder, och blir backigt och kuperat.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Den backiga och steniga hagen är delvis öppen, delvis står träd och buskar tätt. Björk, rönn och gran är rikligt representerade, och längst i norr finns ett parti med ekar. Bland buskarna märks främst en.

Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng, men även rödvengräshed och blåbär-lingonrished förekommer.

Hävd: Hävden är måttlig. Lövsly börjar växa upp i västra delen. På 1901 års karta anges att området är trädbevuxen äng, med flera små åkertegar.

Ingrepp och påverkan: På plattare partier märks påverkan av kvävegödning.

Flora: Bland intressanta växter kan nämnas brudbröd, backtimjan, bockrot, svinrot, darrgräs, ängsvädd och slåttergubbe.

Kulturhistoriska spår: I objektet finns odlingsrösen och husgrunder, och i närheten finns stora stengärdesgårdar.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Området som efter intensifierad hävd utgör ett gott exempel på naturlig betesmark.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, typreprenstativitet, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd, skönhet.

32. Betesmarker vid Sibbarp.

Landskap: Objektet ingår i storområde 2.

Beskrivning av objektet: Ekhage (1), öppen hagmark (2) och annan öppen utmark (3).

Ekhagen är backig, och domineras av gamla, stora ekar. Även björk och rönn finns, och i nordost några kraftiga hasselbuskar. Vegetationstypen är rödvenfriskäng.

I den öppna hagmarken finns enstaka björkar och granar. Vegetationstypen är huvudsakligen tuvtåtel-fuktäng, och mindre områden med högörtäng.

I den öppna utmarken finns några tallar, björkar och enbuskar. Dominerande vegetationstyp är rödvengrashed. Här finns även rödvenfriskäng, tuvtåtel-fuktäng, stagghed och gräs-lågstartfuktäng.

Hävd: Hävden är huvudsakligen måttlig eller god. I norra delen av den öppna utmarken har hävden dock upphört, och igenväxning med lövsly har börjat. Enligt 1901 års karta var den öppna utmarken barrskog, medan övriga områden var äng och åker.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling märks i delar av objektet.

Flora: I ekhagen förekommer stor och liten blålocka ganska rikligt, och även en del bockrot och slättergubbe. I den öppna hagen och i den öppna utmarken är floran ganska fattig. Svinrot, ängsvädd, prästkrage och revfibbla förekommer i mindre omfattning.

Kulturhistoriska spår: Flera stengärdesgårdar och odlingsrösen finns i området, och i ekhagen även jordkällare.

Bedömning: Klass 3

33. Öppen hagmark vid Slätte

Landskap: Slätte ligger i ett kuperat område, som domineras av barrskog och mossar.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Den backiga beteshagen är helt öppen i det nedre, norra partiet, men i söder breder träd och buskar ut sig. Här finns bland annat björk, tall, rönn och en. Vegetationstyperna är rödvenfriskäng och tuvtåtel-fuktäng.

Hävd: Hävden är god i norr, men dålig i den södra halvan. På 1901 års härads-karta anges området som trädbevuxen äng.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling märks på mindre delar.

Flora: Här finns bl a slättergubbe, ängsvädd, bockrot och borsttistel.

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgårdar, odlingsrösen samt spår av en ladugård finns i området.

Bedömning: Klass 3

34. Hagmark vid Bron

Landskap: Bron ligger på gränsen mellan uppodlade torvjordar längs Månstadsåns dalgång i öster, och barrskogen i väster.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Den backiga och steniga hagen domineras av björk. Även gran, rönn och lönn finns, och i buskskiktet dominerar gran. Vegetationstyperna är huvudsakligen rödven-friskäng, men även rödvengrashed och blåbär-lingonrished finns.

Hävd: Hävden är måttlig. Gran breder ut sig, och en del aspsly kommer upp. På 1901 års karta anges området som öppen äng med flera små åkertegar.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling och insådd märks på en gammal åker som skär in i hagen.

Flora: Floran är fattig. Ängsvädd förekommer dock rikligt, och det finns enstaka slåttergubbe, svinrot och bockrot.

Kulturhistoriska spår:

Flera odlingsrösen finns i objektet.

Bedömning: Klass 3

35. Betesmarker runt Oppensten-Ladugården

Landskap: Oppensten ligger i en svagt kuperad bygd, där granskogsklädda höjder växlar om med uppodlade mossmarker i långsträckta dalar.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1) och annan träd- och buskbärande hagmark (2). Den öppna hagen i sydväst är svagt sluttande mot syd-väst, och i stort sett helt öppen. Den öppna hagen i norr är backig, och här finns dels stora gamla björkar, dels ett mer slutet gran- och björkparti.

Vegetationstyperna är i norr främst rödvenfriskäng, och här finns även fårsvingeltorräng, samt ett litet kärr. I sydvästra hagen dominerar tuvtåtel-fuktäng.

De träd- och buskbärande hagarna är backiga, speciellt den södra, som slingrar sig runt Husberget och Oppenstens fäste. Bland trädslagen märks främst äldre ekar och björkar, men även gran, al, asp och rönn samt enbuskar finns. I båda hagarna finns helt öppna partier.

Hävd: Hävden är huvudsakligen måttlig genom nötbete. I delar av de öppna hagmarkerna är hävden god. På 1901 års karta är objektet till största delen markerat som äng.

Ingrepp och påverkan: I delar av hagarna runt ladugården märks tydligt påverkan av kvävegödsling.

Flora: I den öppna hagen i norr finns bland annat backtimjan, revfibbla och blåsuga. I de träd- och buskbärande hagarna finns bl a ängsvädd, stor och liten blålocka, svinrot, slåttergubbe, backsippa, bockrot och jungfru Marie nycklar.

Kulturhistoriska spår: Ett flertal stenmurar och odlingsrösen finns i området. Vid den träd- och buskbärande hagen i söder finns också ruinen efter det medeltida fogdenästet Oppenstens fäste. Här går också den gamla Oxabanan.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande kriterier: Vålhävdad område som utgör ett gott exempel på naturlig betesmark.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, mångformighet, typrepresentativitet, storlek, nuvarande hävd, skönhet, värde för friluftslivet.

36. Öppen hagmark vid Åsarp

Landskap: Byn Åsarp omges av små flacka åkrar och betesmarker, innan barrskogen tar vid.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Den öppna hagen är flack, förutom några torra, steniga backar närmast gårdarna. I mitten finns ett långsträckt kärr och en björkdunge. För övrigt finns enstaka björkar och tallar. Vegetationstyperna är rödvenfriskäng och rödvengräshed i väster, fårsvingeltorräng på backarna, tuvtåtefuktäng, högörtfuktäng, gräs-lågstarrfuktäng och högstarrfuktäng.

Hävd: Hävden är god. På 1901 års karta utgörs området huvudsakligen av äng, samt mindre områden av åker och även skog.

Ingrepp och påverkan: Viss påverkan av kvävegödsling märks i västra delen, samt på gamla åkertegar runt backarna i söder.

Flora: På de torra backarna växer bockrot, slåttergubbe och liten blålocka. I fuktigare delar finns bl a darrgräs, grönvit nattviol, stagg och borsttåg.

Kulturhistoriska spår: Odlingsrösen finns i objektet.

Bedömning: Klass 3

37. Öppen hagmark vid Tyggestorp

Landskap: Söder om Hagasjön är landskapet låglänt. Söder om Tyggestorp utbreder sig ett myrrikt område.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagen ligger i en svag östsluttning och den är smått kuperad. Den utgör ett vackert inslag i landskapsbilden. I kanterna växer en del träd och buskar.

Marken är huvudsakligen torr med vegetationstyperna rödvengrashed och fårsvingeltorräng på de högre liggande delarna. Gulmåran är på stora ytor en karaktärsart. Delar med rödvenfriskäng och tuvtätelfuktäng finns också.

Hävd: Hagen betas av hästar och den är välhävdad. På 1901 års betecknas området som äng.

Ingrepp och påverkan: Viss kvävepåverkan syns främst på den äldre åkermarken.

Flora: I torrängsdelarna växer backtimjan och backsippa. För övrigt finns slåttergubbe och rikligt med liten blåklocka.

Kulturhistoriska spår: Terrasserad äldre åker finns i södra delen. En registrerad fornlämning finns i norr.

Bedömning: Klass 3

38. Hagmark vid Västra Ryda

Landskap: Utmed Jälmån utbreder sig fuktiga, låglänta områden. I Västra Ryda är en del av dessa uppodlade. Omgivningarna är annars skog- och myrrika.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Från Jälmån stiger hagen ganska brant och största delen av hagen ligger i nordvästsluttning ner mot ån. Nere vid ån finns ett knappt tunnland som utgörs av betad mad. I östra delen av hagen finns mycket björk och i slänten mot ån i norr finns mer gran och tall. Hassel och rönn växer även i hagen.

På maden vid ån är vegetationstypen högstarrfuktäng. I övrigt är marken mest torr med rödvengrashed och fårsvingeltorräng.

Hävd: Hagen betas med nötkreatur och hävden är god utom i högstarrpartiet där den är svag. Området betecknas på 1901 års karta som äng, åker och slåtterkärr.

Ingrepp och påverkan: Viss kvävepåverkan syns vilket indikeras av hundäxing.

Flora: Det växer mycket slåttergubbe i hagen. Runt stenar och på torra delar växer en del backsippa och backtimjan. Man hittar även stor blåklocka.

Bedömning: Klass 3

39. Björkhagar vid Gisslarp

Landskap: Vid Nittorp rinner Jälmån genom den lilla Nygårdssjön. Öster och väster om sjön vid Nygården och Gisslarp finns uppodlad mark i sluttningarna. Området utgör en mycket vacker del av landskapet. Den omväxlande naturen med öppna och lövrika hagar, åkermark och sjön är ett värdefullt inslag i de annars barrskogsrika omgivningarna.

Beskrivning av objektet: Björkhage.

Hagarna vid Gisslarp ligger mycket vackert belägna vid Nygårdssjön. De norra små delarna består av holmar i betesvall, resten är sammanhängande björkhage. Hagarna domineras av björk men inslag med asp, rönn, tall och gran finns.

Vegetationstyperna är torra och friska med rödvengräshed och rödvenfriskäng. Det finns också fragment av torräng med en del ängshavre.

Hävd: Hagarna är välbetade av amkor med kalvar. Området betecknas på 1901 års karta som äng.

Ingrepp och påverkan: Viss kvävepåverkan syns, främst på den äldre åkern.

Flora: Enstaka exemplar av hävdgynnande arter finns, t ex ängshavre, baktimjan, backsippa, bockrot, slåttermugg och svinrot.

Kulturhistoriska spår: I den södra långsträckt delen finns tydliga spår av fossil åker. Flera odlingsrösen och långa, breda stenmurar, som ger hagarna en vacker prägel finns även. I hagarna återfinns också registrerade fornlämningar.

Bedömning: Klass 2. Stora kulturhistoriska värden.

40. Hagmarker öster om Nygårdssjön

Landskap: Se objekt nr 39.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1), blandlövhage (2).

Den norra delen utgörs av öppen hagmark, som är trädfri med undantag för den nordligaste remsan, där det växer tall, och udden i sjön där det bl a växer klibbal.

Vegetationstyperna är huvudsakligen torra med fårsvingeltorräng och rödvengräshed. I södra delen växer kruståtel i stor mängd. Även friska och fuktiga partier finns närmre sjön.

Den södra remsan utmed sjön är en blandlövhage med tätt trädsikt. Asp är den dominerande enskilda arten men även björk, rönn, klibbal m m finns.

Vegetationstyperna är främst torra med rödvengräshed och rished, men det förekommer också friska delar.

Hävd: Hagarna betas med nötkreatur. Blandlövhagen är måttligt betad, och den öppna hagen är måttligt till väl hävdad. På 1901 års karta betecknas området till största delen som äng.

Ingrepp och påverkan:

Viss kvävepåverkan syns i åkerkanten i blandlövhagen. En liten del av den öppna hagen är betesvall, insådd kan delvis ha skett i den öppna hagen.

Flora: I den öppna hagen finns rikligt med baktimjan samt backsippa, ängshavre, ängsskallra och smällglim. Närmare sjön hittades darrgräs.

I blandlövhagen är floran fattigare, men det finns grönvit nattviol, ängsskallra och slåttermugg.

Kulturhistoriska spår: Delar av den öppna hagen är äldre åker.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålhävdad område som utgör ett gott exempel på naturlig betesmark.

Stödskriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd, skönhet, värde för friluftslivet.

41. Öppen hagmark vid Nygården

Landskap: Öster om Nygårdssjön höjer sig landskapet. I söder finns stora mossar. I övrigt se objekt nr 39.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

De små åkrarna och hagarna som omsluter gården mot skogen ger ett tilltalande och småbrutet, ålderdomligt utseende åt landskapet. Hagarna är mycket steniga och nästan helt öppna. I väster finns en del träd och buskar av björk, gran och en. I sydost finns en liten björkdunge.

Vegetationstypen är övervägande rödvingrashed men på vissa ställen går det över i fårsvingeltorräng. Rödven-friskäng förekommer också.

Hävd: Hagarna är välbetade av främst nöt. En get gick också i västra hagen. Till största delen är området markerat som äng på 1901 års karta. I östra delen är vissa bitar markerade som åker.

Ingrepp och påverkan: Den östra hagen är delvis kvävepåverkad p g a att det ingår kultiverad betesmark där.

Flora: Främst i den västra delen finns många intressanta arter. Där växer rikligt med kattfot, backtimjan och slättergubbe. Även jungfrulin, backsippa och knägräs hittades. Den östra hagen är artfattigare men där växer bl a stenhåra.

Kulturhistoriska spår: I öster finns en stenvägg och några små odlingsrösen. Delar av den östra hagen är äldre, mycket stenig, åker.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålhävdad område som utgör ett gott exempel på naturlig betesmark.

Stödskriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd, ålderdomligt jordbrukslandskap, skönhet.

42. Fodermarker i Hornhult

Landskap:

Hornhult ligger omgivet av mossar, omgivningarna är också barrskogsrika. Landskapet kring gårdarna är kuperat.

Beskrivning av objektet: Hackslått (1) och annan träd- och buskbärande hagmark (2). Slättermarken utgörs av två små åkerholmar samt ett något större stycke som skjuter in som en udde i åkern. De slagna ängarna ger ett vackert utseende åt åkermarken. Ängarna är trädbevuxna med en täckningsgrad på ca 30 procent. Främst växer det björk men, ek, rönn och hassel finns också. Vegetationstyperna är torr- och friskäng. Ängarna var slagna vid besökstillfället.

Hagarna har ett blandat trädskikt, ca 25 procent täckning, med björk, ek, tall m m. I nordöst finns en mer trädbevuxen del med främst tall. Vegetationstyperna i hagarna är främst torra och friska med rödvengräshed och rödvenfriskäng. I den norra hagen finns även torrängspartier med ängshavre samt fuktängsavsnitt.

Hävd: Ängarna är välhävdade genom lieslätter. Hagarna är måttligt hävdade genom nötbete. Hela området är på 1901 års karta betecknat som äng.

Ingrepp och påverkan: I hackeslåttens syns det en viss kvävepåverkan, antagligen genom störningar från åkern. I hagarna ser man bitvis spår av kvävepåverkan.

Flora: I hackeslåttens finns stor blåklocka, bockrot, svinrot och slättergubbe. Arter kan ha förbigåtts då slätter nyligen gjorts. I hagarna hittar man bl a kattfot, slättergubbe, stor blåklocka, backsippa, baktimjan och ängshavre.

Kulturhistoriska spår: I ängarna finns flera stora odlingsrösen. I västra hagen finns en stenmur.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Välhävdad område som utgör bra exempel p naturliga slätter- och betesmarker, område med hotad naturtyp.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, mångformighet, typrepresentativitet, raritet, nuvarande hävd, ålderdomligt jordbrukslandskap, skönhet.

43. Hagmarker vid Sjögården

Landskap: Sluttningen väster om Stomsjön är lövrik och på höjden erbjuds man en vacker utsikt över sjön och Ljungsarps kyrka. I söder finns stora mossar och i väster stora skogsområden.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1), blandlövhage (2) och björkhage (3). Hagarna just väster om Stomsjön är mycket vackra med ek och björk. Den öppna hagen (1) är varierande med flera olika vegetationstyper. I den östra delen finns torrängsinslag med både fårsvingel- och örtrik ängshavretorräng. De största delarna upptas annars av rödvengräshed och rödvenfriskäng. Fuktigare partier finns både i nord-västra och östra delarna. Blandlövhagen (2) går som ett bälte genom den öppna hagen. Trädskiktet är slutet till över 75 procent och består mest av björk men det finns även ek, rönn, apfel och hasselbuskar.

Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng och rödvengräshed, men torrängsfragment finns också.

Björkhagen (3) ligger söder om övriga delar, precis vid Sjögårdssjön. Trädskiktet är slutet i delen närmast sjön och glesare i de norra delarna. Björken dominerar helt och vid sjökanten växer pors. I björkhagen finns mer hedartad vegetation än i de andra delarna. Närmast sjön finns fukthet med mycket pors, i väster finns rished med bl a odon i övrigt är vegetationstypen rödvengräshed.

Utöver de i inventeringen medtagna delarna finns mer kvävepåverkade hagar i väster. Det finns även flera små fragment med torrängsflora i området.

Hävd: Hävden är god i alla delar genom nötbete. I björkhagen går även häst. Till största delen är området på 1901 års karta markerat som äng. Delar är markerade som åker.

Ingrepp och påverkan: Den öppna hagen är kvävepåverkad i de västra delarna. Björkhagen bär spår av kvävepåverkan på mindre delar.

Flora: Floran är rikast i den öppna hagmarken med t ex ängshavre, kattfot, brudbröd, backtimjan och svinrot. Den enda art som tillkommer i blandlövhagen är stor blåklocka. Björkhagen har delvis en annan flora med darrgräs, ögontröst och rikligt med slättergubbe.

Kulturhistoriska spår: I den öppna hagen finns flera odlingsrösen och spår efter terrasserad äldre åker. En vacker stenmur löper genom blandlövhagen och den öppna hagen i söder.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålhävdad område som utgör bra exempel på naturliga betesmarker.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, mångformighet, typrepresentativitet, nuvarande hävd, skönhet, värde för friluftslivet.

44. Blandlövhage och betad mad vid Lagmanshaga

Landskap: Nordväst om Lagmanshagasjön, vid Västerås utlopp, är hagarna lövrika. Odlingsmarkerna vid Lagmanshaga är ett vackert avbrott i det mosse- och barrskogsrika området.

Beskrivning av objektet: Blandlövhage (1) och betad mad (2).

Hagarna ligger i en östsluttning ner mot sjön och planar ut i en betad mad vid Västerås utlopp.

Blandlövhagen består av främst ek och björk men också en del asp, hassel m m. I söder och nordväst är täckningsgraden nästan 100 procent, men i mitten finns mer öppna partier. Flera stora bergknallar går i dagen och det finns flera branta bergväggar i hagen.

Vegetationstyperna är övervägande torra och friska och består till stor del av rödvengräshed, i tätare bevuxna delar finns bärrished med blåbär och lingon. Även rödvenfriskäng och tuvtätelfuktäng förekommer.

Den betade maden är i stort sett helt öppen, det finns dock en del buskar av gråal vid ån samt pors. Vegetationstypen är att karaktärisera som högstarrfuktäng med inslag av öppet fastmattekärr. Olika starrarter som vass- och stjärnstarr är vanliga, även trådtåg är vanlig.

Hävd: Blandlövhagen är välbetad och maden måttligt betad. Hävden sker genom nötbete. Området är på 1901 års karta betecknat som äng.

Ingrepp och påverkan: Blandlövhagen bär spår av kvävegödsel i mittendelen.

Flora: Floran är artfattig. I blandlövhagen finns det gott om stenmåra samt en del slättergubbe och ängsvädd. Borsttåg hittades i kanterna av maden. En bit norrut hittades vid åkanten några exemplar av ängsmyskgräs.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen finns i blandlövhagen och där finns även spår av äldre åker. I norra delen finns en husgrund.

Bedömning: Klass 3

45. Öppen hagmark vid Övrabo

Landskap: Övrabo ligger på gränsen till stora mossar i norr, öster och söder. I väster breder stora skogar ut sig.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagen är i södra delen något mer trädbevuxen än i norr. Norra delen har säkert varit åker. Flera arter av träd och buskar finns bl a björk, rönn, fågelbär, apel, lönn, hägg och rosenbuskar.

Vegetationstypen är övervägande rödvenfriskäng, inslaget av rödsvingel är även stort. Rödvengrashed och stagghed förekommer i söder.

Hävd: Hagen betas av kor och är måttligt hävdad. Hagen är markerad som äng på 1901 års karta.

Flora: Den hotade arten granspira hittades i några exemplar i hagens södra del. För övrigt finns mycket stagg samt slättergubbe och prästkrage.

Kulturhistoriska spår: I norra delen finns äldre åker och flera odlingsrösen.

Bedömning: Klass 3

46. Betesmarker vid Hestra

Landskap: Norr om Hestra ligger ett ganska flackt område som domineras av långsträckta mossar och barrskog.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1) och blandlövhage (2).

Den öppna hagen i sydväst är flack och fuktig. Den lilla öppna hagen i nordost ligger i en stenig, torr backe. Enstaka ekar och björkar finns, och även en del buskar av björk, vide och hassel.

Vegetationstyperna är i de öppna hagarna främst tuvtåtel-fuktäng, men även högörtfuktäng, rödvenfriskäng, stagghed, tuvor med ljunghed och fårsvingeltorräng finns.

I blandlövhagen, som är stenig och sluttar svagt mot söder, dominerar ek. Även björk, asp och rönn finns. Buskskiktet är ganska artrikt, med bl a hassel, björk, asp, rönn och tall.

Vegetationstyperna är här rödven-friskäng och tuvtåtel-fuktäng.

Hävd: Hävden är måttlig i hela objektet. Hagarna betas av nötkreatur. På 1901 års karta är objektet markerat som trädbevuxen äng.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling märks i delar av objektet.

Flora: Floran är fattig. I de öppna hagarna finns bl a slåttergubbe, svinrot, prästkrage och stagg, och i blandlövhagen bl a slåttergubbe och ängsvädd.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen och stengärdesgårdar finns i objektet.

Bedömning: Klass 3

47. Fodermarker vid Lilla Hestra

Landskap: Se objekt nr 46.

Beskrivning av objektet: Blandlövhage (1) och hackslått (2).

Blandlövhagen (1) sluttar mot barrskogen i öster. Dominerande trädslag är ek, men även björk, rönn, lind och ask förekommer, samt gran och tall i kanten mot barrskogen. I buskskiktet märks främst praktfulla hasselbuketter.

Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng, samt mindre områden med stagghed.

I den mycket lilla slåtterängen (2) finns en stor ask, och en björk. I kanten kommer en del sly av ask, rönn och björk upp. Vegetationstyperna är rödvenfriskäng, och mindre områden med svinrotfriskäng och fårsvingeltorräng.

Hävd: Hävden är huvudsakligen god i hela objektet. Blandlövhagen betas av nöt (köttdjur) och slåtterängen slås med lie. På 1901 års karta noterades området som trädbevuxen äng.

Flora: I båda delobjekten finns slåttergubbe, svinrot, ängsvädd och darrgräs. I hagen finns dessutom revfibbla, stagg och stor blåklocka, samt i slåtterängen bockrot.

Enligt uppgift finns även jungfru Marie nycklar, vanlig och grönvit nattviol, brudbröd, jungfrulin, ängsskallra, kattfot och slåtterfibbla i blandlövhagen.

Kulturhistoriska spår: Ett flertal odlingsrösen finns i betesmarken.

Övrigt: Strax öster om Lilla Hestra finns ett litet område som sedan 4-5 år hävdats med lieslåtter, efter att ha varit ohävdad i ca 10 år. Tidigare har området varit betesmark, och längre tillbaka slåttermark. Enligt uppgift från brukaren finns här låsbräken, darrgräs, vanlig nattviol, jungfrulin och ögontröst.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålövdat område som utgör ett gott exempel på naturliga slätter- och betesmarker. Område med hotad naturtyp.

Stödskriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, raritet, nuvarande hävd, skönhet, ingrepp-påverkan.

48. Fodermarker vid Kronan

Landskap: Norr om ån Assman höjer sig landskapet och blir kuperat, med stora barrskogar och mossar.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1) och hackslått (2).

Den steniga hagen sluttar mot norr. Hagen är helt öppen i sin östra del, men i väster har igenväxning med gran tagit fart.

Vegetationstyperna domineras av rödvenfriskäng och mindre områden med tuvtåtelvuktäng. Den lilla, backiga och steniga slätterängen pryds av några stora björkar, en apel och en ask. Buskar av ek, rönn och gran finns. Vegetationstyperna är rödvengräshed, blåbär-lingonrished och fårsvingeltorräng.

Hävd: I hagmarken är hävden måttlig, i väster dålig, genom nötbete. Gran breder ut sig i västra delen, och börjar även komma in med små plantor i den östra delen. I slätterängen är hävden god genom lieslätter. På 1901 års karta är objektet noterat delvis som äng, delvis som skog.

Flora: I hagmarken märks främst den mycket rika förekomsten av prästkrage. Här finns även rikligt med stenmåra och ängsskallra, samt en del darrgräs, grönvit nattviol och slättergubbe.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen finns i objektet.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålövdat område som utgör ett gott exempel på naturlig slätter- och betesmark. Område med hotad naturtyp.

Stödskriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, raritet, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd.

49. Betesmark vid Assman

Landskap: Objektet ingår i storområde 4.

Beskrivning av objektet: Betad mad.

Den betade maden är flack, och har enstaka träd och buskar, bland annat klibbal, björk, gran och tall. Vegetationstyperna är gräs-lågstarrfuktäng, högstarrfuktäng, högörtfuktäng och rödvenfriskäng.

Hävd: Hävden är måttlig. Maden betas av häst. På 1901 års karta noterades objektet huvudsakligen som slåttermad, men till en del som åker.

Flora: Framför allt på friska partier finns en del ängsvädd, ängsskallra och ögontröst. Det finns även stora bestånd av strandveronika.

Övrigt: Både utmed ån i väster samt på andra sidan mot Tranemo finns stora liknande mader, där hävden dock har upphört.

Bedömning: Klass 2. Stort område med betade resp restaurerbara mader m m.

50. Betesmarker vid Ljungsnäsa sjö

Landskap: Objektet ingår i storområde 4.

Beskrivning av objektet: Betad mad (1) och öppen hagmark (2).

Den betade strandängen gränsar mot sjön och Jälmån. Den är träd- och buskfri, förutom längs kanten och längs några diken. Här finns rader av bl a vide och björk.

Vegetationstyperna är högörtfuktäng, gräs-lågstarrfuktäng, högstarrfuktäng, porsblåtåtelufuktrished och mot torrare kanter rödvenfriskäng.

Den öppna hagen är stenig, och sluttar ner mot sjön i söder. Här finns enstaka granar, tallar, björkar och lönnar, samt enbuskar. Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng, men även rödvengräshed, tuvtåtelufuktäng, stagghed samt tuvor med ljunghed finns.

Hävd: På maden är hävden måttlig, i den öppna hagen god. Markerna betas av nötkreatur. På 1901 års karta markeras maden som slåttermad och hagmarken noteras som åker.

Ingrepp och påverkan: I den öppna hagen märks påverkan av kvävegödsling och insådd.

Flora: I den öppna hagen finns backsippa, baktimjan, knägräs och rikligt med bockrot. Här finns även något som antingen är axveronika eller hydriden strand- x axveronika.

Kulturhistoriska spår: I den norra delen av området finns odlingsrösen.

Bedömning: Klass 3.

51. Betesmark i Algutstorp

Landskap: Väster om Jälmån vid Algutstorpasjön och Lillasjön är landskapet låglänt och består till stor del av odlad mark.

Beskrivning av objektet: Buskrik utmark.

Objektet består av betade kullar som är rikligt bevuxna med enbuskar. Tall och björk dominerar trädskiktet.

Vegetationstyperna är nästan uteslutande torra med ljunghed och rödvengrashed med stort inslag av kruståtel. Det finns även inslag av torräng med en del ängshavre.

Hävd: Hagen är nötbetad och måttligt hävdad. På 1901 års karta är området betecknat som skog med någon liten åker.

Ingrepp och påverkan: I mellersta delen syns spår av kvävepåverkan. En stor högsänningsledning går rakt över hagen.

Flora: Floran är ganska artfattig. Ängsvädd finns dock i rikliga bestånd samt slåttergubbe, ängshavre och stenmåra.

Kulturhistoriska spår: En liten stenvägg och i norr en nybyggd eller reparerad trädgårdsgård.

Bedömning: Klass 3

52. Öppen hagmark vid Algutstorp, Moamaden

Landskap: Moamaden ligger nordöst om det mer uppodlade området vid Algutstorp. Skog tar vid i norr och söder. I övrigt se Algutstorp objekt 51.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagen ligger just nordväst om Jälmån. Trädskiktet är glest och består av enstaka tallar, granar och björkar. I söder mot Jälmån sluter sig skogen men djuren kan beta även där.

Vegetationstyperna är omväxlande öppet fastmattekärr med starrarter och en del kråklöver, gräs-lågstarrfuktäng med högörtinslag samt fragment av stagghed och i kanten mot åkern i norr torrare små partier.

Hävd: Hagen är måttligt betad av tjurar. På 1901 års karta är området betecknat som äng och skog.

Ingrepp och påverkan: I kanten mot åkern syns kvävepåverkan.

Flora: Av hävdgynnade arter kan nämnas darrgräs, slåttergubbe samt, just utanför staketet mot åkern, backsippa.

Kulturhistoriska spår: En liten stenvägg i åkerkanten.

Bedömning: Klass 3

53. Öppen hagmark vid Sannelund

Landskap: Sannelund ligger helt omgivet av barrskog. I söder och öster finns även stora områden med mossar.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagarna omsluter gården mot skogen i norr, öster och väster. Trädskiktet är glest och består främst av björk. Någon apfel, rönn och asp finns också.

Vegetationstyperna är torrare till fuktiga med rödvengrashed och rödvenfriskäng på de största delarna. Tuvtåteluftäng och gräs-lågstarrfuktäng förekommer. En del i öster domineras av örnbräken.

Hävd: Hagarna betas av nöt och är måttligt till bra hävdade. På 1901 års karta betecknas området som äng och skog.

Ingrepp och påverkan: I västra och norra delarna syns påverkan av kvävegödsling, samt i norr av tidigare insädd.

Flora: I gräs- lågstarrängen i östra delen finns den rikaste floran med darrgräs och jungfru Marie nycklar i goda bestånd. För övrigt finns en del slättegubbe och ängsvädd.

Bedömning: Klass 3

54. Öppen utmark vid Gumpebo

Landskap: Gumpebo ligger i ett skogsdominerat område. I söder finns stora mossar. Åkrar och hagar i byn utgör ett värdefullt inslag i landskapsbilden.

Beskrivning av objektet: Annan öppen utmark.

Hagen ligger just norr om vägen, mellan åker och mer kvävepåverkad hagmark.

Trädskiktet, mest björk, är samlat i östra delen. En del smågranar börjar växa upp i hagen. Vegetationstyperna är till största delen stagghed och gräs- lågstarrfuktäng. Högörtfuktäng förekommer och på vissa delar växer rikligt med vecketåg.

Hävd: Hagen är välbetad av nötkreatur. På 1901 års karta området till största delen markerat som skog.

Flora: Stagg dominerar vissa områden, och även darrgräs förekommer i rikliga mängder. Man hittar utöver detta en del jungfru Marie nycklar, borsttåg och knägräs.

Kulturhistoriska spår: En stenmur finns i norra delen.

Bedömning: Klass 3

55. Hagmark vid Kallsebo

Landskap: Kallsebo ligger i en lång sydvästsluttning ner mot Kallsebosjön.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Den södra hagen gränsar mot sjön, och består i sin nedre del av en öppen betad sjöstrand. Längre från sjön finns dungar med björk och tall, samt enbuskar. Hagen norr om vägen är öppen närmast vägen, men längre norr ut står björk och gran ganska tätt.

Vegetationstyperna är rödvenfriskäng, rödvengräshed, stagghed, blåbär- lingonrished, tuvor med ljunghed och närmast sjön gräs- lågstarräng, högörtfuktäng, tuvtåtel-fuktäng och högstarrfuktäng.

Hävd: Hävden är god genom nötbete. Längst i norr finns ett område där hävden verkar ha upphört sedan en kort tid.

På 1901 års karta markeras området delvis som äng, delvis som lövskog.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling märks, speciellt närmast gården.

Flora: Här finns jungfru Marie nycklar, grönvit nattviol, slättergubbe, ängsvädd, stenmåra och ängsskallra.

Kulturhistoriska spår: I området finns odlingsrösen och stenvmurar.

Bedömning: Klass 3

56. Öppen hagmark vid Enegärde

Landskap: Se Kallsebo, objekt 55.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Den flacka, steniga hagen är träd- och buskfri, så när som på enstaka björkar, tallar och enar. Dominerande vegetationstyper är tuvtåtel-fuktäng, men här finns även rödvenfriskäng, högörtfuktäng och rödvengräshed.

Hävd: Hävden är god genom nötbete. På 1901 års karta anges området som trädbevuxen äng.

Flora: Floran är ganska fattig. Man hittar enstaka exemplar av ormrot, darrgräs och slättergubbe.

Kulturhistoriska spår: En stengärdesgård ramar in hagen i väster.

Bedömning: Klass 3

57. Hagmark vid Humlegärde

Landskap: Humlegärde ligger i ett kuperat område med vidsträckta barrskogar.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Den steniga hagen sluttar svagt mot sydväst. I trädskiktet, som på sina håll är tätt, finns ek, gran, björk, lind och även ask. I buskskiktet finns björk, gran, ask, hassel och brakved. Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng, men även tuvtåtel-fuktäng, blåbär-lingonrished samt tuvor av ljunghed förekommer.

Hävd: Hävden är måttlig genom nötbete. Lövsly breder ut sig och gran vandrar in från skogskanten. På 1901 års karta är objektet huvudsakligen noterat som trädbevuxen äng.

Ingrepp och påverkan:

Påverkan av kvävegödsling märks närmast ladugården.

Flora: Här finns bl a jungfru Marie nycklar, grönvit nattviol, darrgräs, ängsskallra, svinrot och slåttergubbe.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen och en stenmur finns i objektet.

Bedömning: Klass 3

58. Öppen hagmark vid Bredhult

Landskap: Norr om sjön Opperhalen höjer sig landskapet, och blir kuperat och skogrikt.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Den steniga hagen ligger i en sydvästsluttning. Hagen är mestadels trädfri, förutom enstaka björkar och en björkdunge längst i söder. Dominerande vegetationstyper är rödvenfriskäng och tuvtåteluftäng, men även gräs-lågstarrfuktäng och fårsvingeltorräng förekommer.

Hävd: Hagarna betas av nöt och häst, och hävden är god. På 1901 års karta markeras området som trädbevuxen äng med små åkertegar.

Ingrepp och påverkan: På några små platta partier, vilka varit åker, syns påverkan av kvävegödsling och/eller insådd.

Flora: Floran är ganska rik. Man finner rikligt med darrgräs, och en del ormrot, jungfru Marie nycklar, kattfot, slåtterfibbla, backtimjan och ögontröst.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen, äldre åker och en husgrund finns i området.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålhävdad område som utgör ett gott exempel på naturlig betesmark.

Stödskriterier: Kontinuitet i hävden, mångformighet, typrepresentativitet, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd, skönhet.

59. Hagmarker vid Björkered

Landskap: Björkered är ett litet flackt jordbruksområde mitt i vidsträckta barrskogar.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Den smala hagen, som slingrar sig runt gården, består av torra backar som sluttar ner mot fuktigare områden utmed diken. Trädslagen är björk, gran och tall.

Vegetationstyperna i backarna är rödvengräshed, och örtrik ljunghed, och på fuktigare områden finns rödven-friskäng, tuvtåteluftäng och gräs-lågstarrfuktäng.

Hävd: Hävden, som sköts av nötkreatur, är måttlig eller på en del håll dålig. På 1901 års karta är området delvis markerat som åkermark, delvis som äng.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling och insådd märks på några håll.

Flora: Floran är fattig. Man hittar en del backtimjan, bockrot, liten blåklocka och även monke.

Bedömning: Klass 3

60. Öppen hagmark vid Berg

Landskap: Öster om Musån höjer sig landskapet, och odlingsmarkerna runt Berg är ett fint inslag i det barrskogsdominerade området.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagen är i stort öppen, men med mer bevuxna partier i norr. Där finns även ett betat skogsparti, med bl a gran, björk och rönn. Hagen är vackert kuperad, och en del enar växer på de öppna delarna.

Vegetationstypen är huvudsakligen rödvenfriskäng på det mesta av de öppna områdena, framför allt där det har varit åker. I backar och slänter finns rödvengräshed och ljunghed, samt nära sjön tuvtåteluftäng.

Hävd: Hävden är måttlig genom hästbete. På 1901 års karta markeras området delvis som äng, delvis som barrskog.

Ingrepp och påverkan: Delar av de öppna partierna är äldre åker, och de är påverkade av kvävegödsling, liksom en del av de andra jämnare partierna. Insådd verkar ha förekommit.

Flora: Floran är över stora områden fattig. I de torra partierna finns bl a en del slättegubbe, backtimjan, backsippa och bockrot.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen finns i västra delen, liksom äldre åker.

Bedömning: Klass 3

61. Betesmark vid Valhyltan

Landskap: Valhyltan ligger i ett sjörikt område, som är kuperat och rikt på barrskog.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

De kuperade och blockrika hagarna, som omger gården, ger en vacker övergång till barrskogen. Trädskiktet är varierande; på vissa ställen är det öppet, och på andra är det tätare med gran och björk. Vegetationstyperna är företrädesvis rödvenfriskäng och rödvengräshed. Tuvtåteluftäng finns också i nordöstra delen.

Hävd: Hagarna är till största delen välhävdade genom fårbeta. En del i nordöst är ohävdad. På 1901 års karta är det aktuella området delvis äng, delvis åker.

Ingrepp och påverkan:

Hagarna är till största delen insådda och bitvis syns spår av kvävegödsling.

Flora: Stora delar har en helt trivial flora, men fragmentariskt hittar man flera hävdgynnade arter, såsom jungfrulin, darrgräs, låsbräken och vanlig nattviol.

Kulturhistoriska spår:

Några mindre stenmurar och odlingsrösen finns, samt grunden av en gammal ladugård.

Bedömning: Klass 3

62. Fodermarker vid Kopparhemmet

Landskap: Söder om den slingrande Musån höjer sig landskapet. Omgivningarna i övrigt är kuperade och domineras av barrskog och myrmarker.

Beskrivning av objektet: Hackslått (1), slåttermad (2), öppen hagmark (3).

Kopparhemmet ger ett småskuret, vackert intryck med fragment av slåttermarker bland små åkrar och steniga, backiga hagmarker som sluttar ner mot Musån i norr.

På ängarna med hackslått (1) växer enstaka björkar och buskar av rönn, gran och björk.

Vegetationstyperna är rödvenfriskäng, rödvengräshed, stagghed och rished av blåbär-lingontyp. Den lilla biten med hackslått just norr om huset översilas troligen varje år av vatten från en liten bäck.

Slåttermaden (2) ligger utmed Musån. Där växer klibbal och björk i kanterna.

Vegetationstypen, som är fuktäng med stort inslag av gräs och kärrviol, kunde ej närmare bestämmas p g a att maden just slagits.

I den öppna hagen (3) finns enstaka rönnar och björkar, längs kanterna finns även gran.

Rödvenfriskäng och rödvengräshed är vegetationstyperna.

Hävd: Hela området är välhävdad. Slåttermarkerna slås med lie och hagmarken betas av nöt och häst. På 1901 års karta är alla delar betecknade som äng.

Ingrepp och påverkan: Delar av den öppna hagmarken är påverkad av åkerbruk och insådd.

Flora: I hackeslåttens finns gott om slåttergubbe och svinrot, och det finns även en del ängsvädd, ögontröst och knägräs.

I den öppna hagmarken finns slåttergubbe, stagg och liten blåklocka. Floran i slåttermaden kunde inte närmare bestämmas p g a att det var nyslaget.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen och vackra stenmurar finns i området. Längs ån finns rester av en kvarn och en liesmedja.

Gården brukas på ett ålderdomligt sätt med hjälp av häst; traktor finns ej på gården.

Övrigt: På gården finns även en tät björkhage med trivial flora. I närheten, strax norr om slåttermaden, finns en liten betad åmad med mycket pors, ett exemplar av jungfru Marie nycklar hittades där.

Bedömning: Klass 1

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålövdat område som utgör ett gott exempel på naturliga slåtter- och betesmarker. Område med hotade naturtyper.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, mångformighet, typrepresentativitet, raritet, ingrepppåverkan, nuvarande hävd, ålderdomligt jordbrukslandskap, skönhet.

63. Öppen hagmark vid Åsvedjan

Landskap: Se objekt nr 62.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Hagen ligger delvis i en nordsluttning mot Musån. Den är i stort sett helt öppen, men enstaka björkar, rönnar och sälgar finns. I buskskiktet är enen vanlig. I norra delen börjar en del björksly komma upp.

Vegetationstyperna är huvudsakligen torra, med rished (lingon, blåbär m m) och rödvengrashed. Även rödvenfriskäng, gräs-lågstarrfuktäng och tuvtåtel-fuktäng förekommer.

Hävd: Hagen betas av kvigor, och är måttligt hävdad. Røjning av buskar borde göras i norra delen. På 1901 års karta noterades området huvudsakligen som öppen äng.

Flora: Man hittar mycket slåttergubbe, och en del kattfot, grönvit nattviol, stenmåra, blåsuga och knägräs.

Kulturhistoriska spår: En mindre stengärdesgård, flera odlingsrösen samt, mot gårdsplanen, en trögärdesgård finns.

Bedömning: Klass 3

64. Fodermarker vid Snaråsatorp

Landskap: Se objekt nr 62.

Beskrivning av objektet: Hackslått (1) och öppen hagmark (2).

Snaråsatorp har en vacker, småskuren prägel med små åkrar, slåtterängar, lieslagna åker- och vägrenar och be-esmarker.

Slåttermarken är uppdelad på remsor mellan de små åkrarna och slagna åkerrenar. Vid Hultet nordväst om gården finns även en slåtteräng. Ett flertal vegetationstyper finns - det är omväxlande torra och våta marker, med ganska stora delar svinrotäng, samt stagghed, rödvengrashed, rödvenfriskäng, gräs-lågstarräng, rished och tuvtåtel-fuktäng.

Den öppna hagen är uppdelad på en del vid gården, och en vid Hultet i nordväst. Hagen är stenig, och här finns en del björkar, ekar och rönnar. Vegetationstyperna är även här många, både torra och fuktiga. Dominerar gör rödvenfriskäng, men även rödvengrashed, rished, stagghed och tuvtåtel-fuktäng finns.

Hävd: Slätterängarna slås med lie och är på halva ytan välhävdad. Den andra halvan är ej hävdad på några år och hävden borde här återupptas, eftersom buskar snabbt växer upp. Den öppna hagen är måttligt hävdad genom nötbete. På 1901 års karta noterades området delvis som äng, delvis som åker.

Flora: Floran är ganska rik. I slättermarken dominerar svinroten stora områden och det finns mycket slättergubbe, darrgräs och knägräs samt ängsskallra, stenmåra, jungfrulin och jungfru Marie nycklar.

I den öppna hagen finns låsbräken, ängsskallra, grönvit nattviol, stenmåra, slättergubbe m m. Tidigare har vid Snaråsatorp hittats bl a vanlig nattviol, granspira, vildlin, loppstarr och kattfot.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen finns i slätter- och betesmark. Hela gården är som ett mycket vackert, levande museum.

Bedömning: Klass 1.

Utslagsgivande huvudkriterier: Välhävdad område som utgör ett gott exempel p naturliga slätter- och betesmarker. Område med hotad naturtyp och hotad art.

Stödskriterier: Kontinuitet i hävden, mångformighet, typrepresentativitet, raritet, storlek, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd, ålderdomligt jordbrukslandskap, skönhet.

65. Öppen hagmark vid Lilla Snarås

Landskap: Lilla Snarås ligger i ett barrskogsdominerat område, som är storkuperat.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

De steniga hagarna ligger i utkanten av gården, gränsande mot skogen. Enstaka ekar, björkar, rönnar och granar finns, samt en hel del enbuskar. Vegetationstyperna är torra och består av rödvengrashed och ljunghed. Vissa partier domineras av skogsklöver och kråkvicker.

Hävd: Hälften av området är måttligt hävdad genom bete. På den andra halvan har hävden upphört men vegetationen är fortfarande betespräglad. På 1901 års karta är området delvis markerat som åker och äng, men huvudsakligen som skog.

Ingrepp och påverkan: Vissa delar bär spår av kvävegödning.

Flora: Floran är artfattig, men rikliga bestånd av slättergubbe och ängsvädd finns, samt en del jungfrulin och bockrot.

Kulturhistoriska spår: Små odlingsrösen finns i hagarna.

Bedömning: Klass 3

66. Hagmarker i Larsabo

Landskap: Larsabo ligger i ett kuperat område med mycket skog. Utmed vägen genom Gullbrandsbo, Larsabo och Hässleås finns dock uppodlad mark och hagar.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Hagarna är kuperade och ligger vackert utspridda i Larsabo. Trädskiktets slutenhet varierar; en del kullar är tätare bevuxna med björk, ek och asp medan andra delar är helt öppna. Hagarna får ett tilltalande utseende genom det varierande trädskiktet av bl a ek, björk och hasselsnår.

Vegetationstyperna är huvudsakligen torra och friska. Rödvengräshed dominerar, en del partier har mer rishedsvegetation med blåbär, lingon och ljung. Rödvenfriskäng förekommer också. I östra delen finns ett kärrparti, närmast att betrakta som öppet fastmattekärr.

Hävd: Hagarna betas av tjurar och är måttligt hävdade. Hagarna är på 1901 års karta markerade som äng.

Ingrepp och påverkan: I södra hagen finns en del med tydlig kvävepåverkan, där har man även grävt (dike eller ledning). De norra delarna visar kvävepåverkan på små bitar. Det finns också mer gödselpåverkade delar som inte tagits med i denna rapport.

Flora: I hagarna finns rikligt med slåttergubbe. I det södra området finns baktimjan och i kärret finns darrgräs. Hagarna kunde inte genomsökas som önskat på g a opålitliga tjurar.

Kulturhistoriska spår: I norr finns en hög, bred stenmur. Flera odlingsrösen och en trögärdesgård finns också.

Bedömning: Klass 3.

67. Hackslått i Fåglabo

Landskap: Fåglabo är en liten vacker by helt omsluten av skog och mindre mossar. I öster höjer sig landskapet.

Beskrivning av objektet: Hackslått.

Fåglabo är en vacker by som ges en ålderdomlig prägel av att man på någon gård fortfarande hässjar hö.

Ängen ligger vid vägen mellan två små åkrar. I kanterna växer en del ek och björk. Buskar av olika lövarter är också på väg upp här och var. Det norra hörnet av ängen har tätare trädskikt. Vegetationstyperna är rödvengräshed, rödvenfriskäng och rished med bärris.

Hävd: Ängen är välhävdad delvis genom lieslåtter, delvis genom maskinslåtter. Det norra hörnet är sämre hävdad. På 1901 års karta är området betecknat som skog.

Ingrepp och påverkan:

I kanterna syns viss kvävepåverkan som antagligen härrör från åkern. Beteshagarna som finns i Fåglabo är påverkade av kväve och insädd.

Flora: En del ängsskallra och slåttergubbe hittades. Enligt ägaren skall det även finnas jungfru Marie nycklar. Arter kan ha förbigåtts då ängen var slagen vid besöket.

Bedömning: Klass 3

68. Betesmarker vid Hylte

Landskap: Objektet ingår i storumråde 5.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1) och annan träd- och buskbärande hagmark (2). De öppna hagarna är flacka och tuviga. Utmed kanterna och längs några diken finns björk, gran, tall och sälg. Vegetationstyperna är främst tuvtåtel-fuktäng och rödvenfriskäng. Stora områden domineras av tåg.

Den träd- och buskbärande hagen är brant och backig. Här finns björk, ek, rönn, asp samt ett tätt granparti. I buskskiktet finns även hassel och en.

Hävd: Hävden är måttlig i stora delar av objektet och på sina håll dålig. På 1901 års karta anges objektet delvis som öppen äng, delvis som skog.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling och även insådd märks i delar av de öppna hagarna.

Flora: Floran är fattig. I de öppna hagarna finns grönvit nattviol, stenmåra och stagg och i den träd- och buskbärande hagen finns bl a grönvit nattviol, slåttergubbe och ängsvädd.

Kulturhistoriska spår: Odlingsrösen och stengärdesgård finns i objektet.

Övrigt: På Hylte Nedergården finns ganska långa, ungefär två meter breda åkerrenar, vilka varje år slås med lie. Floran verkar påverkad av kvävegödsel från åkrarna. Här finns bl a stenmåra, rödklint och liten blåklocka. Slåtter sker i första halvan av juli.

Bedömning: Klass 3

69. Hagmark vid Hunnabo

Landskap: Från norr sluttar landskapet ner mot Hunnaboån, som slingrar sig fram genom ett barrskogsrikt område.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Hagen består dels av en flack, fuktig åmad, dels av en brant sandig backe, som sluttar ner mot maden. Främst björk, men även gran, tall och enbuskar finns.

Vegetationstyperna vid åmaden är rödvenfriskäng, tuvtåtel-fuktäng och gräs- lågstarrfuktäng. På de torra backarna finns ljung och örtrik ljung, samt rödven-gräshed.

Hävd: Hävden är god genom nötbete. På 1901 års karta anges att området är öppen äng.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling märks på platta partier gränsande mot åkermark.

Flora: Slåttergubbe och jungfrulin finns i stora bestånd. Man hittar även knägräs, stagg, ängsskallra och bockrot. Tidigare har här hittats bl a fältgentiana, låsbräken och kattfot.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålhävdad område som utgör ett gott exempel på naturliga betesmarker. Område med hotad art.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, raritet, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd, skönhet.

70. Slåttermarker vid Högalid-Ambjörnarp

Landskap: Öster om sjön Visen höjer sig landskapet vid Högalid, för att sedan ånyo slutta ner mot Ambjörnarp.

Beskrivning av objektet: Hackslått.

Den smala, steniga slåtterängen sluttar åt nordväst. Enstaka björkar och ekar, samt buskar av gran och rönn finns. Vegetationstyperna är rödvenfriskäng, rödvengräshed, svinrotfriskäng samt blåbär-lingonrished runt stenar och tuvor.

Hävd: Hävden är god och sker de flesta år genom lieslåtter ungefär i mitten av juli. Enstaka år hävdas ängen i stället genom bete.

Flora: Bland hävdgynnade arter kan nämnas riklig förekomst av svinrot och en del ängsvädd, slåttergubbe och ängsskallra.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen finns i slåtterängen.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Vålhävdad område som utgör ett gott exempel på naturliga slåttermarker. Område med hotad naturtyp.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävd, typrepresentativitet, raritet, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd.

71. Hagmark vid Åsgärde

Landskap: Åsgärde är högt beläget i ett sjörikt område med mycket barrskogar och mossar.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Den mycket steniga hagen är på sina håll öppen, men på andra delar står gran och björk tätt. I buskskiktet märks främst gran, en och björk. Dominerande vegetationstyper är rödvenfriskäng och rödvengräshed, men även stagghed och blåbär-lingonrished förekommer.

Hävd: Hävden är god genom fårbeta. I nordöst skulle dock granbeståndet behöva glesas ut och örnbräken breder ut sig på några platser. På 1901 års karta är området markerat som äng med små åkertegar.

Ingrepp och påverkan: Viss påverkan av kvävegödsling märks på platta partier.

Flora: Floran är fattig. Man hittar knägräs, stagg, backtimjan och bockrot.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen och stengärdesgårdar finns i objektet.

Bedömning: Klass 3

72. Hagmark vid Stjärnebo

Landskap: Landskapet runt Stjärnebo är ganska flackt och domineras av mossar och barrskog.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Hagen är stenig och i nordväst backig. Öppna områden växlar om med mer slutna trädbestånd. Här finns björk, gran, tall, rönn, ek och lind, samt enbuskar. Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng, men även rödvengräshed, tuvtåteluftäng och rished förekommer.

Hävd: Hagarna betas av nötkreatur. Hävden är måttlig, på sina håll dålig. På 1901 års karta är området noterat som äng.

Ingrepp och påverkan: Tydlig påverkan av kvävegödsel märks, främst på mindre områden som varit åker.

Flora: Bland hävdgynnande arter kan nämnas darrgräs, slättergubbe, svinrot, ängsvädd och knägräs.

Kulturhistoriska spår:

I objektet finns odlingsrösen, stengärdesgård, jordkällare och äldre åker.

Bedömning: Klass 3

73. Hagmark vid Lilla Skillerås

Landskap:

Området runt Lilla Skillerås och Passjö är helt dominerat av mossar och skog. Gårdarna, med åkrar och hagar, ligger som öar mellan mossarna.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Objektet består av två hagar; en i söder strax intill vägen och en i norr bestående av en kulle. Omgivningen kring gården är småkuperad. Hagarna är bevuxna med björk samt en del gran, rönn och en. Unggranar kommer upp här och var. Den norra hagen har tätare trädskikt. Vegetationstypen är huvudsakligen rödvenfriskäng med in-slag av rödvengräshed. Framförallt i norra delen växer bitvis ganska mycket ljung, lingon och blåbär.

Hävd: Hagarna betas med nötkreatur och häst. I södra hagen är det välhävdad, i norr är det måttligt hävdad. Området är betecknat som äng på 1901 års karta.

Flora: Det finns rikligt med ängsvädd och liten blåklocka, samt en del slättergubbe, svinrot m m.

Kulturhistoriska spår: Norrut från vägen löper en vacker, vällagd stenmur. södra hagen finns flera odlingsrösen samt äldre åker.

Bedömning: Klass 3

74. Öppen hagmark vid Passjö

Landskap: Se objekt nr 73.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark

Hagarna ligger varvade med åker och betesvall och är ett vackert inslag i landskapsbilden. Hagarna är kuperade och till största delen öppna. De södra delarna är dock mer bevuxna med främst björk och asp. Vegetationstyperna är torra och friska och dominerande vegetationstyp är rödvenfriskäng. Torrare partier med rödvengräshed förekommer. I den sydöstra delen är vissa ytor bevuxna med piprör.

Hävd: Till största delen är hagarna välhävdade. De betas med nöt och får. Hagarna betecknas på 1901 års karta som äng.

Ingrepp och påverkan: Insådd har skett på vissa delar och även lätt kvävepåverkan kan antyd på små ytor.

Flora: På små, torrare ytor i norra hagen finner man de hävdgynnade arterna kattfot, jungfrulin och ögontröst. För övrigt finns slättergubbe och blåsuga.

Kulturhistoriska spår: Äldre åker och något litet odlingsröse finns i hagarna.

Bedömning: Klass 3

75. Betesmarker vid Grälebo

Landskap: Väster om Rydssjön är landskapet flackt och odlad mark bryter av det skog- och mossedominerade området.

Beskrivning av objektet: Buskrik utmark (1) och björkhage (2).

Hagarna vid Grälebo ligger just väster om Rydssjön. Den andra träd- och buskbärande hagen ligger i söder och björkhagen i norr, de åtskiljs av åker.

Den buskrika utmarken är under igenväxning i öster och i mitten, där växer främst gran och björk. Den öppna delen ligger i väster och där växer rikligt med enbuskar. Marken är huvudsakligen torr med ljunghed och rödvengräshed som vanligaste vegetationstyper. Rödvenfriskäng och stagghed förekommer.

Björkhagen sluttar ner mot sjön och planar ut i en fukthet vid stranden. Trädsiktet är ganska tätt utom närmre sjön där det finns en porsblåtåtel-fukthet. I övrigt är vegetationstyperna rödvengräshed, rödvenfriskäng och svinrotfriskäng på den lilla åkerholmen (som kan ha slagits för inte så länge sedan).

Hävd: Den buskrika utmarken är delvis i god hävd men en del är under igenväxning. Den betas troligen av får.

Björkhagen är välhävdad genom nötbete. Till största delen betecknas området som skog på 1901 års karta, detta gäller även björkhagen.

Flora: Flera hävdgynnade arter finns. I den buskrika betesmarken dominerar stenmåran på vissa delar. Det finns också mycket stagg och ögontröst samt jungfrulin, slåttergubbe darrgräs m m.

I björkhagen är floran fattigare, men det finns mycket slåttergubbe och på åkerholmen mycket svinrot samt ängsskallra.

Kulturhistoriska spår: Flera små odlingsrösen finns i den södra hagen samt en stenmur mellan hagen och åkern.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Välhävdad område som utgör bra exempel på naturliga betesmarker.

Stödskriterier: Kontinuitet i hävden, mångformighet, typrepresentativitet, ingrepp-påverkan, nuvarande hävd, skönhet.

76. Hagmark vid Järnhestra

Landskap: Järnhestra ligger i ett område med mycket mossar och skog. Österut höjer sig landskapet.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Hagarna i Järnhestra är lövrika och utgör ett vackert inslag i det annars barrskogsdominerade området. Hagarna ligger som fragment och större bitar mellan åkrarna vilket gör landskapet tilltalande. Björk är det vanligaste trädslaget men det finns även ek, gran och i buskskiktet hasselsnår. Vissa delar är under igenväxning.

Vegetationstypen är främst rödvenfriskäng, det finns också delar med rödvengräshed, tuvåtåtel-fuktäng och i sydvästra hagen en fuktäng med blååtåtel, starrarter och en del stagg.

Hävd: Hagarna betas med nötkreatur och är måttligt hävdade. Vissa delar är igenväxande och borde röjas. Området är markerat som äng på 1901 års karta.

Ingrepp och påverkan: Det finns spår av kvävepåverkan, främst i söder. En del hagar är uteslutna på g a starkare kvävepåverkan.

Flora: Det finns en del slåttergubbe, svinrot, blåsuga, stenmåra och ögontröst samt fläckvis mycket stagg.

Kulturhistoriska spår: I hagarna finns några stenmurar och ett flertal odlingsrösen.

Bedömning: Klass 3

77. Hagmarker vid Remmen

Landskap: Det flacka landskapet runt Remmen domineras av stora mossar.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

De flacka hagarna är steniga och sluttar mot sjön i syd-väst. Vissa partier är helt öppna, men här finns även dungar av björk, gran och tall och enstaka ekar, aspar och enbuskar.

Dominerande vegetationstyp är rödvenfriskäng, men även rödvengräshed, stagghed och örtrik ljunghed förekommer. Närmast sjön finns tuvtåteluftäng och gräs-lågstartfuktäng.

Hävd: Hävden är måttlig och över stora delar dålig. I sydväst kommer lövsly upp och i norr breder örnbräken ut sig. På 1901 års karta är området markerat som äng.

Ingrepp och påverkan: I norr märks påverkan av kvävegödsling och insådd, speciellt runt områden som har varit åker. I söder ligger högar av ris kvar efter röjning/gallring.

Flora: Speciellt märker man den rika förekomsten av slåttergubbe. Här finns även jungfrulin, svinrot, darrgräs och vanlig nattviol.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen finns i området.

Bedömning: Klass 3

78. Slåttermark vid Källåsen

Landskap: Vid Källåsen sluttar landskapet mot Stomsjön i sydost. I väster finns stora mossar.

Beskrivning av objektet: Hackslått.

I den lilla backiga, slåtterängen står björk, ek och rönn samt buskar av tall.

Vegetationstyperna är främst rished, men även rödvenfriskäng, svinrotfriskäng, ljunghed och rödvengräshed.

Hävd: Hävden är god. Slåtterängen slås med lie, ofta flera gånger varje år. På 1901 års karta är området markerat som äng.

Flora: Floran är fattig. Här finns dock ganska rikligt med backtimjan, svinrot och liten blåklocka, samt en del knägräs och slättergubbe.

Kulturhistoriska spår: Odlingsrösen och en jordkällare finns i slätterängen. Åkrarna kantas av stora, mycket välgjorda stenmurar.

Bedömning: Klass 3

79. Öppen hagmark vid Yttre Böttnebo

Landskap: Yttre Böttnebo ligger i ett brant och kuperat område, som är rikt på sjöar och barrskog.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

De steniga backiga hagarna sluttar mot nordost eller mot sjön i öster. I hagarna finns enstaka björkar, ekar, lönnar och tallar. I väster finns en tätare dunge som även innehåller bok och lönn.

Många olika vegetationstyper finns i objektet. Rödven-gräshed och rödvenfriskäng är vanligast, men även bl a stagghed, tuvtåteluktäng, ljunghed, gräs-lågstarrfuktäng och längs sjökanten pors-blåtåteluktrished förekommer.

Hävd: Hävden är till största delen måttlig genom nötbete. På 1901 års karta är objektet markerat som trädbevuxen äng.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling och insådd märks på en del håll.

Flora: Slättergubbe förekommer i goda bestånd och bl a stenmåra, ängsvädd och bockrot finns också.

Kulturhistoriska spår: I objektet finns flera odlingsrösen.

Bedömning: Klass 3

80. Blandlövhagen vid Fagerås

Landskap: Fagerås ligger i ett storkuperat område som domineras av barrskog och mossmarker.

Beskrivning av objektet: Blandlövhage.

De steniga, i väster backiga hagarna, slingrar sig runt gården och gränsar mot skogen. Träd- och buskskikt är på många håll tätt. Ek och björk dominerar, men även lind, lönn och rönn finns. I buskskiktet märks främst hassel och gran.

Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng, men även tuvtåteluktäng, blååteluktäng, rödvengräshed och blåbär-lingonrished finns.

Hävd: Hagarna betas av nötkreatur. Hävden är måttlig eller på en del håll svag. Väster om boningshuset finns ett litet område där hävden nyligen upphört. På 1901 års karta noterades området till största delen som trädbevuxen äng med små åkertegar.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling märks på mindre områden.

Flora: Floran är fattig. Här finns darrgräs, stagg, prästkrage och liten blåklocka.

Kulturhistoriska spår: Odlingsrösen och stenmurar finns i området.

Bedömning: Klass 3

81. Öppen hagmark vid Arvered

Landskap: Söder om Arvered är landskapet ganska flackt, med stora mossar. I norr börjar en mer kuperad sjörik byggd.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Den backiga, steniga hagen är till största delen helt öppen, med enstaka björkar och enbuskar. I mitten finns en tätare dunge med björk, gran och rönn.

Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng och tuvtåtelvuktäng. Rödvengräshed och tuvor med örtrik ljunghed förekommer även.

Hävd: Hävden är måttlig genom nöt- och hästbete. Örnbräken har brett ut sig över ett område i sydväst. På 1901 års karta anges området som trädbevuxen äng.

Ingrepp och påverkan: Närmast gården märks tydlig påverkan av kvävegödsling.

Flora: Floran är fattig. Slåttergubbe förekommer dock rikligt och här finns bl a svinrot, stagg och blåsuga.

Kulturhistoriska spår: Odlingsrösen och en stengärdesgård finns i objektet.

Bedömning: Klass 3

82. Öppen hagmark vid Stora Perstorp

Landskap: Området kring Stora Perstorp och Aggarp är rikt på små sjöar och mossar.

Beskrivning av objektet: Annan öppen utmark.

Största delen av den steniga utmarken är helt trädfri och sluttar mot sydöst. I västra delen finns en dunge med björk, gran, rönn och enbuskar.

Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng, men även rödvengräshed och mindre områden med blåbär-lingonrished finns.

Hävd: Hävden är god. Örnbräken har dock brett ut sig över delar av objektet. På 1901 års karta är objektet noterat som lövskog.

Ingrepp och påverkan: På vissa platta partier märks påverkan av kvävegödsling.

Flora: Det finns mycket slåttergubbe och även bockrot, backtimjan, ängsvädd, knägräs och stenmåra i objektet.

Kulturhistoriska spår: Odlingsrösen och stengärdesgård finns i objektet.

Bedömning: Klass 3

83. Öppen hagmark vid Bygget

Landskap: Bygget ligger i ett ganska flackt område, där mossar utgör den huvudsakliga omväxlingen mot barrskogen.

Beskrivning: Öppen hagmark.

De öppna hagarna är backiga och steniga. I västra delen finns en del björk, gran och rönn, medan den östra är nästan helt trädfri. Buskar av björk och asp breder dock ut sig.

Vegetationstyperna är främst rödvenfriskäng, men även rödvengräshed, örtrik ljunghed och blåbär-lingonrished finns.

Hävd: Hävden är måttlig genom nötbete. Lövsly och örnbräken breder ut sig. De flesta år betas hagarna troligen endast i samband med återväxtbete på intilliggande slåttervallar. På 1901 års karta markeras objektet som öppen äng.

Flora: Slåttergubbe förekommer i mycket rika bestånd, tillsammans med mindre mängder av kattfot, ögontröst, svinrot och stenmåra.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen och en stengärdesgård finns i objektet. På en närliggande kulle finns ett registrerat forn-minne.

Bedömning: Klass 3

84. Öppen hagmark vid Aggarp

Landskap: Se objekt 82.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark.

Den steniga öppna hagen har i den södra delen enstaka björkar, granar och lönnar, i norra delen även rönn, tall och ek. Inslaget av träd och buskar är större i norr, där det även finns enbuskar.

Vegetationstyperna i norr är örtrik ljunghed, blåbär-lingonrished, rödvengräshed och tuvtåteluktäng och i söder rödvenfriskäng, stagghed och blåbär-lingonrished.

Hävd: Hävden är måttlig genom nötbete. På 1901 års karta ä objektet markerat som äng.

Ingrepp och påverkan: Platta partier i söder är påverkade av kvävegödsling.

Flora: Slåttergubbe är vanlig. Här finns även knägräs, stagg, grönvit nattviol och stenmåra.

Kulturhistoriska spår: I objektet finns stengärdesgårdar, odlingsrösen, jordkällare samt en gammal väg med stora, huggna stenar längs kanterna.

Bedömning: Klass 3

85. Blandlövhage vid Nygården

Landskap: Norr om Hornbetasjön höjer sig landskapet, som blir kuperat och barrskogsrikt.

Beskrivning av objektet: Blandlövhage.

Den steniga hagen sluttar i terasser mot sjön i söder. Platta, trädfria partier, som varit åker, växlar om mot mer backiga partier. Björk och ek dominerar trädskiktet och bland buskar märks främst björk och gran.

Främst rödvenfriskäng och även rödvengräshed och blåbär-lingonrished är de vanligaste vegetationstyperna.

Hävd: Hävden är god genom hästbete. Fram till 1962 betades hagen av mjölkkor. På 1901 års karta markeras området som öppen äng.

Ingrepp och påverkan: Tydlig påverkan av kvävegödsling och insådd märks på platta partier, som har varit åker. Handelsgödsel har även använts på backarna på den tiden hagen betades av mjölkkor.

Flora: Främst märks den rika förekomsten av slåttergubbe. Här finns även ängsvädd, svinrot, knägräs och stagg.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen och även äldre åker finns i objektet.

Bedömning: Klass 3

86. Hackslått i Björstorp

Landskap: Omgivningen kring Björstorp är sjörik och skogrik. Omkring gården finns en del vackra lövrika områden.

Beskrivning av objektet: Hackslått.

Just väster om vägen vid den södra gården i Björstorp ligger en liten slåtteräng. Ängen har ett trädskikt av varierande lövträd såsom ek, lind, björk och asp.

Vegetationstypen är övervägande frisk med rödvenäng, på tuvor finns rished med blåbär och odon. Även bitar med fuktäng finns och här växer bl a älgört.

I Björstorp finns vid den norra gården några fragment av opåverkad hagmark. Just öster om vägen vid slåtterängen finns en av kvävepåverkad hage.

Hävd: Ängen lieslås ärligen och den är i god hävd. Ängen är enligt 1901 års karta betecknad som ängsmark.

Ingrepp och påverkan: Viss kvävepåverkan syns i åkerkanten. Diket intill vägen har nyligen grävts ut och jord har lagts vid sidan in på slätterängen.

Flora: Floran är fattig. Av hävdgynnade arter finns jungfru Marie nycklar, ängsvädd, svinrot, stagg och liten blålocka. Det finns även ett fint bestånd med rotfibbla. I hagen öster om vägen finns en sk ormgran.

Kulturhistoriska spår: Några odlingsrösen finns.

Bedömning: Klass 3

87. Hagmarker vid Hallabo

Landskap: Hallabo ligger i sydslutningen norr om sjön Store-Malen. Landskapet är storkuperat och lövrikt. I norr, norr om höjderna, tar ett mer myrrikt landskap vid.

Beskrivning av objektet: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Hagarna ligger i en lövrik sydsluttning. På flera ställen går urberget i dagen. Träd och buskar är spridda i hagarna - här och var bildar de tätare snår. Flera stora ekar finns i de västra delarna. I den östra hagen finns bl a en stor solitär lind, vissa delar av denna hage är under igenväxning med björksly. Hasselbuskar finns i alla delar och ger hagarna en vacker prägel. Vegetationstyperna bildar en mosaik av torra till fuktiga partier. Vegetationen består omväxlande av rödvenfriskäng, rödvengräshed, gräs- lågstarrfuktäng och tuvtåtel-fuktäng. I den östra hagen finns även ljunghed och högörtfuktäng. Den lilla biten i nordöst består av rödvenfriskäng och rödvengräshed. I området finns även igenvuxna hagar och betad vall.

Hävd: Hagarna är måttligt hävdade i väster, den östra hagen är svagt hävdad. Hagarna betas av nöt, den östra möjligen av häst. Till största delen är området markerat som äng på 1901 års karta. Den västra hagen är till största delen betecknad som lövskog.

Ingrepp och påverkan: På små delar märks kvävepåverkan.

Flora: Den hävdgynnade floran är ganska rik, speciellt i de östra delarna. Man hittar slätterfibbla, jungfrulin, ängsskallra, darrgräs, knägräs och slättergubbe. Stagg är vanligt förekommande. Rotfibbla hittades i flera exemplar.

Kulturhistoriska spår: En del mindre odlingsrösen finns samt i väster husgrunden till ett gammalt garveri.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Område som efter intensifierad hävd utgör ett gott exempel på naturlig betesmark.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, typrepresentativitet, ingrepp-påverkan, skönhet.

88 Fodermarker i Rude

Landskap: Landskapet är kuperat och utanför den odlade marken dominerat av skog. I öster finns stora områden med mossar.

Beskrivning av objektet: Öppen hagmark (1), blandlövhage (2) och fragment med hackslått. Hagarna vid Rude ger gården ett vackert ansikte ut mot omgivningen. Den öppna hagmarken ligger på en kulle just vid ladugården, där växer enstaka alar och ekar. Vegetationstyperna är rödvenfriskäng och rödvengräshed.

Blandlövhagen väster om vägen har ett öppet parti och några delar som är mer be vuxna med björk och ek. Den västligaste delen har viss slätterprägel. Vegetationstyperna är rödvenfriskäng, gräs- lågstarrfuktäng och fukthed. Fuktheden har inslag av myrflora bl a växer där myrlilja. Öster om vägen är blandlövhagen tätare be vuxen med ek och björk, denna del gallrades för några år sedan. Det finns där ett besvärade buskskikt på stora delar. Vegetations typerna där är rished, rödvengräshed, fukthed och öppet fastmattekärr vid vägen där det växer mannagräs, stjärnstarr m m.

En del väg- och åkerrenar slås med lie, bl a vid uppfartsvägen söder om huset och vid vägen till Sannabygget.

Hävd: Den öppna hagen är hårdbetad av häst. Blandlövhagen är välhävdad av nöt väster om vägen och svagt hävdad öster om vägen. Området betecknas till största delen som äng på 1901 års karta. Små delar är markerade som åker.

Ingrepp och påverkan: Dikning har gjorts i blandlövhagen öster om vägen samt söder om objektet väster om vägen.

Flora: Floran är bitvis rik. Den öppna hagen har en hårt betad grässvål men där finns bl a jungfrulin, ängsskallra, knägräs, ögontröst, darrgräs, stenmåra och slättergubbe. Blandlövhagen har rikast flora längst i väster med mycket stenmåra och ängsvädd samt darrgräs, jungfru Marie nycklar, jungfrulin, knägräs m m. Öster om vägen finns mycket stenmåra. I hackeslåttan är floran inte lika artrik.

Bedömning: Klass 2

Utslagsgivande huvudkriterier: Välhävdad område som utgör bra exempel på naturliga slätter- och betesmarker, område med hotad naturtyp.

Stödkriterier: Kontinuitet i hävden, mångformighet, typrepresentativitet, raritet, nuvarande hävd, skönhet.

89. Blandlövhage vid Ekedal

Landskap: Ekedal ligger i ett småkuperat landskap, rikt på sjöar.

Beskrivning av objektet: Blandlövhage.

I den backiga och steniga hagen står träden ganska tätt. Ek och björk dominerar, men även rönn och lind finns. Bland buskarna märks främst stora hasselbuketter och gran. Huvudsakliga vegetationstyper är rödvenfriskäng och rödvengräshed.

Hävd: Hävden är måttlig i hela objektet. På 1901 års karta markeras objektet som äng.

Ingrepp och påverkan: Påverkan av kvävegödsling märks på mindre områden.

Flora: Floran är fattig. Här finns dock slåttergubbe, svinrot, ängsvädd och stagg.

Kulturhistoriska spår: Flera odlingsrösen finns i objektet.

Övrigt: Öster om objektet finns ett större område med gles lövskog, som varit betad ganska nyligen. Hävden borde återupptas; lövslyet börjar bli ganska tätt.

Bedömning: Klass 3

Bilaga 3

BESKRIVNING AV ÖVRIGA OBJEKT Ö 1 - Ö 27

Ö 1. Lilla Udda. Svagt böljande öppen hage, med ett litet kärr i mitten. Svag påverkan av kvävegödsling på vissa delar. Grönvit nattviol, präst krage, slåttergubbe och harstarr finns i små bestånd.

Ö 2. Högalid, Dalstorp. Hagarna kring gården består av en björkhage och en mindre öppen hage. Björkhagen har ganska tätt trädskikt och stora delar har ingen direkt hävdgynnad flora. Den öppna hagen har tidigare utsatts för insådd. Slåttergubbe och prästkrage hittas i små bestånd och i den öppna hagen finns ganska rikligt med ängsskallra.

Ö 3. Staka gården, Länghem. Slåtteräng med många införda växter. Delvis påverkad av kväve. Grönvit nattviol, backnejlika, gullviva, rödklint, troll smultron, axveronika, blåeld och akleja. Hävdas årligen av hembygdsförening.

Ö 4. Yttre Holm. Träd- och buskbärande hagmarker, måttligt hävdade och delvis igenväxande, till stora delar påverkade av kvävegödsling. Frag ment med intressant flora, bl a jungfru Marie nycklar, darrgräs, svinrot, slåttergubbe och ängsvädd.

Ö 5. Rösered. Annan träd- och buskbärande hagmark, tall dominerar. Hävd måttlig. Hedartad vegetation, fattig flora, men en del slåttergubbe, stenmåra och liten blåklocka. I norr och söder finns stora ekhagar och öppna hagar, som uteslutits på g a igenväxning eller intensiv kvävegödsling, men vilka har stor betydelse för landskapsbilden.

Ö 6. Backa. Öppen hagmark med enstaka tall och björk. Tydliga spår av kvävegödsling, bl a skräppa och maskros. Ganska mycket bockrot, bockrot och liten blåklocka.

Ö 7. Åkerhult. Hagen är i stort sett öppen, i mitten är den bevuxen med unggranar och albuskar, i norr är den granbevuxen. Hagen är delvis kvävepåverkad. Floran är fattig -

harstarr, stagg och borsttåg hittades. I området finns även mer kvävepåverkade hagar samt en ekhage som är mer eller mindre igenvuxen.

Ö 8. Märsagården, Knestorp. Öppen hagmark med relativt stort uppslag av unggranar i vissa delar. Delar av hagen är kvävepåverkad. I små mängder växer här darrgräs och borsttistel.

Ö 9. Gunnarsbo. Den största hagen vid gården är under igenväxning. Enstaka slåttergubbar och prästkragar hittas här. Söder om denna hage finns några torrängs- (gräsheds-) fragment i form av stora åkerholmar i en betesvall. Här växer stor blåklocka, bockrot och ängshavre.

Ö 10. Boda. Delar av hagen har antagligen varit skogbevuxen, delvis är hagen också kvävepåverkad. Opåverkade partier finns och de hävdgynnade arter man hittar är stagg, borsttåg och prästkrage.

Ö 11. Lyckås. Öppen hagmark med en kvävepåverkad del samt ett opåverkat kärr. I kärret växer en del björk. Darrgräs, borsttåg, harstarr och ängsvädd hittades i kärrdelen.

Ö 12. Långelycke. Liten hage som är under igenväxning i kanterna. Man finner dock de hävdgynnade arterna ormröt, darrgräs och slåttergubbe. Vid Långelycke finns fler hagar som är kvävepåverkade samt insådda.

Ö 13. Grälåsa. Vid Grälåsa finns små rester av hackslått som hävdats med lie fram till mitten av 1960-talet. Nu betas de tillsammans med betes- eller slåttervallar, men vissa delar slås ibland med lie. Här finns även en slåtteräng där slåtterhävden återupptagits 1988, efter ca 60 års beteshävd. Bland hävdgynnade arter märks jungfru Marie nycklar, stenmåra, ängsvädd, svinrot och liten blåklocka. I området finns även ekhagar, med trivial flora, vilka dock har betydelse för landskapsbilden.

Ö 14. Gästarp. Annan träd- och buskbärande hagmark, där björk och tall dominerar, samt öppen hagmark, med viss kvävegödselpåverkan. Trivial flora: Enstaka slåttergubbe, prästkrage och liten blåklocka.

Ö 15. Gunnarstorp. Just vid gården finns en till största delen kvävepåverkad hage där man hittar enstaka slåttergubbar och ett exemplar av slåtter fibbla. Ett stycke därifrån finns torrängsfragment i svag hävd, delvis även kvävepåverkade. Fläckvis finns här ängshavre, backsippa och ängsskallra.

Ö 16. Lövåsen. Största delen av hagen ser ut att vara kultiverad betesmark; den har antagligen blivit insådd någon gång. För övrigt en vacker hage med en del träd och buskar av björk, gran och tall. Enstaka exemplar av slåttergubbe, prästkrage, blåsuga och borsttåg hittades.

Ö 17. Mjällbo Uddebo. Öppna hagar och blandlövskogar, med små övergivna åkertegar insprängda. Gamla, stora ekar och andra lövträd samt hasselbuskar finns. Upphörd hävd sedan några år. Påverkan av kvävegödsling på gammal åkermark och en del hagmark. Av hävdgynnade arter finns bl a svinrot, slåttergubbe, prästkrage och borsttistel. Om hävden återupptogs och en del buskar röjdes skulle området bli mycket vackert.

Ö 18. Skummenäs vid Visen. Backig blandlövhage, sluttande mot sjön. Stora ekar, lindar, björkar, hasselbuskar. Darrgräs, slätterfibbla, slättergubbe, svinrot finns. Hamlade träd. Ohävd sedan några år. Røjning och återupptagen hävd vore önskvärt, då hagarna utgör ett mycket vackert inslag i landskapsbilden.

Ö 19. Nabben. Gården ligger högt med vacker utsikt över omgivande skogar. Påverkan av gödsling och insådd syns på de största delarna. Delar med dominans av piprör finns också. Fragment hittas som är opåverkade, där växer jungfrulin, prästkrage, svinrot och slättergubbe i enstaka exemplar.

Ö 20. Hyddan. De flesta hagarna vid gården är kvävepåverkade och insådda. En liten del är opåverkad - där växer jungfru Marie nycklar, stagg och slättergubbe.

Ö 21. Övre Älvshult. Öppna hagar och hagar delvis bevuxna med björk, gran, rönn och enbuskar. Påverkade av kvävegödsling, delvis av bearbetning och insådd. Hävd måttlig - svag och delvis upphörd. En del ängsvädd, slättergubbe, stagg, jungfru Marie nycklar och stenhåra hittas.

Ö 22. Korsgården. Annan träd- och buskbärande hage, där gran dominerar. Hävd dålig, i söder upphörd. Påverkan av kvävegödsling på delar. Darrgräs, jungfru Marie nycklar, svinrot, stagg och rikligt med slättergubbe finns på ett litet område i mitten.

Ö 23. Yttre Lida. Öppen hagmark med dunge av björk, gran, asp och hassel i norr. Hävden är måttlig. Hagen tycks delvis påverkad av kvävegödsling och insådd. Floran är fattig, enstaka slättergubbe, ängsvädd, stagg och liten blåklocka finns.

Ö 24. By, Ambjörnarp. Backig björkhage mellan åkrar. Måttlig hävd, på några delar dålig. Bebyggelse tränger sig in i hagen. Hedartad vegetation och fattig flora, med en del ängsskallra, ängsvädd och slättergubbe.

Ö 25. Stora Falle. Öppen hagmark med enstaka björkar och unggranar. Hagen är delvis påverkad av kväve och insådd. På opåverkade delar finns darrgräs, slättergubbe och ögontröst.

Ö 26. Stägelhult. Backig och stenig blandlövhage, med ek, björk och hassel. Hävd delvis god, delvis måttlig. Påverkan av kvävegödsling och insådd på platta partier. Högar av ris och grenar på marken. Bockrot, knägräs, slättergubbe, ängsvädd och prästkrage.

Ö 27. Abborrhult. Blandlövhage med ek, björk, rönn och buskar av gran. Måttlig till god hävd genom fårbeta. Stagg, liten blåklocka, mycket stenhåra. Mycket ögontröst på vägen fram mot hagen.

Bilaga 4

ARTFÖRTECKNING Svenska - Latinska namn
Namnen följer Krok-Almquist Svensk Flora 26 uppl. 1984

låsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>
örnbräken	<i>Pteridium aquilinum</i>
tall	<i>Pinus sylvestris</i>
gran	<i>Picea abies</i>
en	<i>Juniperus communis</i>
kärrsälting	<i>Triglochin palustris</i>
myrlilja	<i>Narthecium ossifragum</i>
veketåg	<i>Juncus effusus</i>
trådtåg	<i>J. filiformis</i>
borsttåg	<i>J. squarrosus</i>
ängsfryle	<i>Luzula multiflora</i>
ängsmyskgräs	<i>Hierochloe odorata ssp. odorata</i>
timotej	<i>Phleum pratense</i>
flentimotej	<i>P. phleoides</i>
rödven	<i>Agrostis capillaris</i>
piprör	<i>Calamagrostis arundinacea</i>
kruståtel	<i>Deschampsia flexuosa</i>
tuvåtel	<i>D. cespitosa</i>
ängshavre	<i>Arrhenatherum pratense</i>
knägräs	<i>Danthonia decumbens</i>
blååtel	<i>Molinia caerulea</i>
darrgräs	<i>Briza media</i>
hundäxing	<i>Dactylis glomerata</i>
ängsgröe	<i>Poa pratensis</i>
mannagräs	<i>Glyceria fluitans</i>
fårsvingel	<i>Festuca ovina</i>
rödsvingel	<i>F. rubra</i>
ängsvingel	<i>F. pratensis</i>
stagg	<i>Nardus stricta</i>
kvickrot	<i>Elymus repens</i>
ängsull	<i>Eriophorum angustifolium</i>
tuvull	<i>E. vaginatum</i>
loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>
harstarr	<i>C. leporina</i>
stjärnstarr	<i>C. echinata</i>
ängsstarr	<i>C. hostiana</i>
hårstarr	<i>C. capillaris</i>
hirsstarr	<i>C. panicea</i>
vass-starr	<i>C. acuta</i>
jungfru Marie	<i>Dactylorhiza maculata</i>
nycklar	<i>ssp. maculata</i>
vityxne	<i>Leucorchis albida ssp. albida</i>
nattviol	<i>P. chlorantha</i>
grönvit nattviol	<i>Platanthera bifolia</i>
asp	<i>Populus tremula</i>
sälg	<i>Salix caprea</i>
gråvide	<i>S. cinerea</i>
pors	<i>Myrica gale</i>
hassel	<i>Corylus avellana</i>

björk	<i>Betula pendula/pubescens</i>
gråal	<i>Alnus incana</i>
klibbal	<i>Alnus glutinosa</i>
bok	<i>Fagus sylvatica</i>
skogsek	<i>Quercus robur</i>
brännässla	<i>Urtica dioica</i>
ormrot	<i>Polygonum viviparum</i>
krusskräppa	<i>Rumex crispus</i>
tomtskräppa	<i>R. obtusifolius</i>
gårdsskräppa	<i>R. longigolius</i>
smällglim	<i>Silene vulgaris ssp.vulgaris</i>
backnejlika	<i>Dianthus deltoides</i>
backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris</i>
smörboll	<i>Trollius europeus</i>
akleja	<i>Aquilegia vulgaris</i>
slätterblomma	<i>Parnassia palustris</i>
vildapel	<i>Malus sylvestris</i>
apel	<i>M. domestica</i>
oxel	<i>Sorbus intermedia</i>
rönn	<i>S. aucuparia</i>
fågelbär	<i>Prunus avium</i>
hägg	<i>P. padus</i>
kråklöver	<i>Potentilla palustris</i>
trollsmultron	<i>P. rupestris</i>
rosenbuskar	<i>Rosa spp.</i>
älgört	<i>Filipendula ulmaria</i>
brudbröd	<i>F. vulgaris</i>
gökärt	<i>Lathyrus linifolius</i>
kråkvicker	<i>Vicia cracca</i>
vitklöver	<i>Trifolium repens</i>
skogsklöver	<i>T. medium</i>
blodnäva	<i>Geranium sanguineum</i>
skogsnäva	<i>G. sylvaticum</i>
vildlin	<i>Linum catharticum</i>
jungfrulin	<i>Polygala vulgaris</i>
lön	<i>Acer platanoides</i>
brakved	<i>Frangula alnus</i>
lind	<i>Tilia cordata</i>
kärrviol	<i>Viola palustris</i>
buskviol	<i>V. hirta</i>
hundkax	<i>Anthriscus sylvestris</i>
bockrot	<i>Pimpinella saxifraga</i>
klockpyrola	<i>Pyrola media</i>
blåbär	<i>Vaccinium myrtillus</i>
lingon	<i>V. vitis - idaea</i>
odon	<i>V. uliginosum</i>
klockljung	<i>Erica tetralix</i>
ljung	<i>Calluna vulgaris</i>
gullviva	<i>Primula veris</i>

ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
klockgentiana	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
fältgentiana	<i>Gentianella campestris</i>
gulmåra	<i>Galium verum</i>
stenmåra	<i>G. saxatile</i>
blåeld	<i>Echium vulgare</i>
backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>
blåsuga	<i>Ajuga pyramidalis</i>
axveronika	<i>Veronica spicata</i>
strandveronika	<i>V. longifolia</i>
hybrid ax-x strand-veronika	<i>V. spicata x longifolia</i>
ljungögontröst	<i>Euphrasia micrantha</i>
späd ögontröst	<i>E. stricta var. tenuis</i>
vanlig ögontröst	<i>E. stricta var. stricta</i>
ängsskallra	<i>Rhinanthus minor</i>
granspira	<i>Pedicularis sylvatica</i>
kärrspira	<i>P. palustris</i>
tätört	<i>Pinguicula vulgaris</i>
rödkämpar	<i>Plantago media</i>
ängsvädd	<i>Succisa pratensis</i>
monke	<i>Jasione montana</i>
toppklocka	<i>Campanula glomerata</i>
stor blåklocka	<i>C. persicifolia</i>
liten blåklocka	<i>C. rotundifolia</i>
kardborre	<i>Arctium spp.</i>
borsttistel	<i>Cirsium helenioides</i>
åkertistel	<i>C. arvense</i>
rödclint	<i>Centaurea jacea</i>
prästkraige	<i>Leucanthemum vulgare</i>
slättergubbe	<i>Arnica montana</i>
kattfot	<i>Antennaria dioica</i>
svinrot	<i>Scorzonera humilis</i>
ogräsmaskrosor	<i>Taraxacum gr. Vulgaria</i>
sommarfibbla	<i>Leontodon hispidus</i>
rotfibbla	<i>Hypochoeris radicata</i>
slätterfibbla	<i>H. maculata</i>
revfibbla	<i>Hieracium auricula</i>
klasefibbla	<i>Crepis praemorsa</i>

Bilaga 5

FÖRTECKNING OCH KARTA ÖVER SAMTLIGA BESKRIVNA OBJEKT

Storområden:

1. Torpa - Hofsnäs
2. Sibbarp Månstad
3. Knogrum Ryd
4. Månstadsån Ljungsnäsa sjö - Assman

5. Övre Lida Yttre Älvshult

Objekt i klass 1-3:

1. Betesmarker vid Fägerhult
2. Betesmarker vid Torpa
3. Öppen utmark vid Rådde
4. Öppen utmark vid Ömmesala
5. Betesmarker vid Hofsnäs
6. Öppen betesmark vid Rökåsen
7. Öppen hagmark vid Fröjdelund
8. Hagmark vid Morshaga
9. Öppen hagmark vid Knogrum
10. Hagmark i Lid
- ii. Betad mad och hagmark vid Algrem
12. Öppen hagmark vid Ryd
13. Hagmark vid Vägabo
14. Beteshagar vid Mörkö
15. Betesmarker vid Bragnum
16. Buskrik utmark vid Svenstorp
17. Öppen hagmark vid Tingarör
18. Slättermarker vid Nabborna-Varred
19. Öppen hagmark vid Nolhagen
20. Betesmarker vid Bruntorp
21. Öppen hagmark vid Månstad
22. Hagmarker vid Skårtebo
23. Öppen hagmark vid Stålated
24. Öppen hagmark mellan Hackered och Skogsered
25. Öppen betesmark vid Tommared
26. Öppen hagmark i Nittorps by
27. Öppen hagmark vid Kumbo
28. Öppen hagmark i Södra Björntorp
29. Hagmark i Norra Björntorp
30. Hagmark vid Kindsboda
31. Betesmarker vid Grimmared
32. Betesmarker vid Sibbarp
33. Öppen hagmark vid Slätte
34. Hagmark vid Bron
35. Betesmarker runt Oppensten-Ladugården
36. Öppen hagmark vid Åsarp
37. Öppen hagmark vid Tyggestorp
38. Hagmarker vid Västra Ryda
39. Björkhagar vid Gisslarp
40. Hagmarker öster om Nygårdssjön
41. Öppen hagmark vid Nygården
42. Fodermarker i Hornbult
43. Hagmarker vid Sjögården
44. Blandlövhage och betad mad vid Lagmanshaga
45. Öppen hagmark vid Övrabo

46. Betesmarker vid Hestra
47. Fodermarker vid Lilla Hestra
48. Fodermarker vid Kronan
49. Betesmarker vid Assman
50. Betesmarker vid Ljungsnäsa sjö
51. Betesmark i Algutstorp
52. Öppen hagmark vid Algutstorp, Moamaden
53. Öppen hagmark vid Sannelund
54. Öppen utmark vid Gumpebo
55. Hagmark vid Kallsebo
56. Öppen hagmark vid Enegärde
57. Hagmark vid Humlegärde
58. Öppen hagmark vid Bredhult
59. Hagmarker vid Björkered
60. Öppen hagmark vid Berg
61. Betesmarker vid Valhyltan
62. Fodermarker vid Kopparhemmet
63. Öppen hagmark vid Asvedjan
64. Fodermarker vid Snaråsatorp
65. Öppen hagmark vid Lilla Snarås
66. Hagmarker i Larsabo
67. Hackslått i Fåglabo
68. Betesmarker vid Hylte
69. Hagmark vid Hunnabo
70. Slättermarker vid Högalid-Ambjörnarp
71. Hagmark vid Åsgärde
72. Hagmark vid Stjärnebo
73. Hagmark vid Lilla Skillerås
74. Öppen hagmark vid Passjö
75. Betesmarker vid Grälebo
76. Hagmark vid Järnhestra
77. Hagmarker vid Remmen
78. Slättermark vid Källåsen
79. Öppen hagmark vid Yttre Böttnebo
80. Blandlövhage vid Fagerås
81. Öppen hagmark vid Arvered
82. Öppen hagmark vid Stora Perstorp
83. Öppen hagmark vid Bygget
84. Öppen hagmark vid Aggarp
85. Blandlövhage vid Nygården
86. Hackslått i Björstorp
87. Hagmarker vid Hallabo
88. Fodermarker i Rude
89. Blandlövhage vid Ekedal

Övriga objekt:

- Ö 1. Lilla Udda
- Ö 2. Högalid, Dalstorp
- Ö 3. Stakagården, Långhem

- Ö 4. Yttre Holm
- Ö 5. Rösered
- Ö 6. Backa
- Ö 7. Åkerhult
- Ö 8. Märsagården, Knestorp
- Ö 9. Gunnarsbo
- Ö 10. Boda
- Ö 11. Lyckås
- Ö 12. Långelycke
- Ö 13. Grälåsa
- Ö 14. Gästarp
- Ö 15. Gunnarstorp
- Ö 16. Lövåsen
- Ö 17. Mjällbo, Uddebo
- Ö 18. Skummenäs vid Visen
- Ö 19. Nabben
- Ö 20. Hyddan
- Ö 21. Övre Älvshult
- Ö 22. Korsgården
- Ö 23. Yttre Lida
- Ö 24. By, Ambjörnarp
- Ö 25. Stora Falle
- Ö 26. Stägelhult
- Ö 27. Abborrhult

Rättelse:

På översiktskartan i denna rapport har två objekt fått beteckningen 7. Rätt beteckning för det södra av dessa är 27.